

LISTY UNIVERZITY OBRANY

DUBEN 2010

DEN DĚTÍ V POSÁDCE BRNO

sobota 29. května 2010 9.00–13.00 hodin

kasárna Univerzity obrany
ulice Šumavská č. 2, Brno

Na co se můžete těšit?

- ukázky vojenské pozemní techniky, výzbroje a výstroje AČR
- společné dynamické ukázky Jednotky operativního zásahu Městské policie Brno a skupiny COMMANDOS Univerzity obrany
- akční ukázky boje zblízka MUSADO MCS
- ukázky z výcviku služebních psů Městské policie Brno
- šermířské představení Skupiny historického šermu SÍGŘI
- vystoupení divadelního souboru DRÁČEK
- ukázky z vojenské historie

Děti školního a předškolního věku budou moci:

- zapojit se do soutěží zručnosti o ceny a lanových aktivit
- zastřílet si z vojenské vzduchovky na vzduchové střelnici
- vydovádět se na skákacím hradu a trampolíně

Rodiče, přijďte s dětmi, těšíme se na Vás!

VSTUP ZDARMA

Hlavní pořadatelé akce:

Univerzita obrany
Vojenské útvary a zařízení posádky Brno
Městská policie Brno

LISTY UNIVERZITY OBRANY

Dvuměsíčník Univerzity obrany

Ročník 6 / číslo 6
akademický rok 2009/2010

Vydavatel
Univerzita obrany
Kounicova 65, 662 10 Brno
IČ: 60162694
www.unob.cz

Redakce
Oddělení vnějších vztahů UO
Kounicova 65, 662 10 Brno
Telefon: 973 443 203
Fax: 973 442 160
E-mail: listy@unob.cz

Vedoucí redaktor
Mgr. Zdeňka Dubová
zdenka.dubova@unob.cz

Redakční rada
předseda
pplk. RNDr. Antonín Müller, CSc.
místopředseda
Dr. Miloš Dyčka, CSc.

Grafická úprava a zlom
Marek Sobola
Vydavatelské oddělení UO

Tisková příprava a tisk
MO ČR – PIC
(Prezentační a informační
centrum, Rooseveltova 23,
161 05 Praha 6)

V jednotkách ozbrojených sil
rozsířuje PIC MO a UO

Evidenční číslo
MK ČR E 15403

Uzávěrka čísla: 15. 4. 2010
Číslo 6 vyšlo: 29. 4. 2010

Z OBSAHU

Promoce absolventů
doktorského studia 3

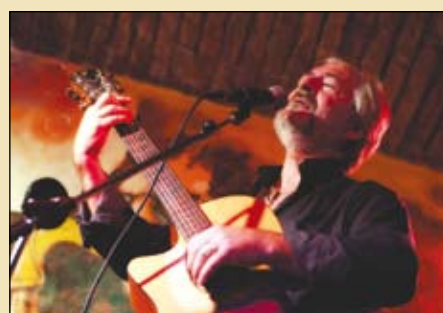
Seminář na španělské
námořní akademii 21

Vytváření mostů
mezi kulturami 5

Z bývalého vojenského
pilota šansoniérem 22-23

Tematická příloha věda
a výzkum na UO 10-20

Studenti Univerzity obrany
ve Francouzské Guyaně 26

EDITORIAL

Hledá se táta

Celá kauza začala přibližně před deseti lety, ale pro nás jako Univerzitu obrany zhruba přede dvěma měsíci. A to docela nenápadně – dopisem z Polska. Obrátila se v něm na nás Daria Idziak s tím, že náš seznam absolventů na webových stránkách není úplný, protože v něm postrádá libyjského absolventa někdy z let 1981 nebo 1982.

Pochopitelně nás potěšilo, že naše webové stránky jsou prohlíženy tak daleko od nás a že mohou sloužit jako informační zdroj opravdu širokému okruhu zájemců. Dotyčného Libyjsce jsme dohledali, i důvod, proč v absolventském seznamu není. Neabsolvoval totiž vysokoškolské studium, ale jen dvouletý kurz. Výsledky pátrání jsme oznámili do Polska s tím, že případné kopie dokladu vydáme jen žadatelé a zeptali jsme se na podstatu dotazu. Jako odpověď nám přišla usměvavá tvář mladého Araba, tatáž tvář se na nás usmívala ze studijní dokumentace. Nebylo pochyb, jednalo se o jednu a tutéž osobu a to k velké Darjině radosti. Po deseti letech totiž konečně našla konkrétní stopu

po svém otci. Tedy příběh s dobrým koncem. Mohl tak dobře dopadnout jen díky pečlivě vedenému archivu školy. A tak, až se vám bude někdy zdát, že pro přesnost archivnictví jsou až přespříliš přísná pravidla, vzpomeňte si na Darju, které tato přesnost pomohla najít otce. A třeba někdy pomůže i vám, co vy víte...

Text: pplk. RNDr. Antonín Müller, CSc.,
vedoucí studijního referátu

Usměvavý tatínek. Jakkup se asi těší na setkání s dcerou?

Střípky z březnového kolegia rektora

V pondělí 22. března 2010 proběhlo druhé zasedání kolegia rektora-velitele v letošním kalendářním roce. Jednání tohoto poradního orgánu rektora se věnovalo především následujícím otázkám: přípravě Výroční zprávy o činnosti UO za rok 2009, přijímacímu řízení uchazečů o studium v příštím akademickém roce, neuspokojivé situaci v tvorbě anglické verze webových stránek UO a novelizaci Směrnice rektora k vydavatelské činnosti a externí pedagogické činnosti.

Při projednávání úvodního bodu objasnil prorektor pro rozvoj plk. Bohuslav Příkryl současný stav zpracování výroční zprávy. Dle jeho hodnocení probíhá příprava výroční zprávy bez větších problémů a zpracovatelé jednotlivých částí postupují podle schváleného časového harmonogramu. V první polovině dubna budou kapitoly výroční zprávy zkompletovány tak, aby mohl být návrh uceleného dokumentu předložen k projednání na rozšířené poradě rektora dne 19. dubna 2010 a poté na Akademickém senátu UO.

Největší pozornost věnovalo kolegium rektora aktuálnímu stavu přijímacího řízení uchazečů o studium v akademickém roce 2010/2011. Prorektor pro studijní a pedagogickou činnost prof. Zdeněk Zemánek informoval, že ke dni jednání kolegia bylo do všech forem a typů studia zaevidováno celkem 2402 přihlášek. Další více než 620 přihlášek je ve fázi posuzování správnosti a úplnosti uvedených údajů. Z průběžného stavu je však už nyní zřejmé, že v porovnání s minulým rokem dojde k nárůstu počtu uchazečů minimálně o 15 %, což by mělo vytvořit předpoklady pro výběr kvalitnějších studentů. Největší počet přihlášek směřovalo na Fakultu ekonomiky a

managementu – 1360, dále pak na Fakultu vojenských technologií – 728 a na Fakultu vojenského zdravotnictví – 314. Do klíčového typu vojenského prezenčního studia bylo podáno téměř 1540 přihlášek, což tvoří přibližně 3/5 všech podaných přihlášek.

Děkani fakult potě rozebrali vnitřní strukturu přihlášek po jednotlivých studijních programech a oborech. Děkan FEM pplk. Vladan Holcner doložil, že v rámci 1. fakulty je převís poptávky uchazečů přibližně 3–4 násobný. Podplukovník Holcner zmínil pravděpodobné příčiny výrazného nárůstu počtu přihlášek uchazečů do vojenského prezenčního a civilního prezenčního studia a současně uvedl, že fakulta připravuje pro příští akademický rok některá opatření, která by měla vést ke zvýšení počtu uchazečů i o kombinované magisterské a doktorské studium. Děkan FVT plk. Zdeněk Vintr zdůraznil, že přes zvyšující se konkurenci na trhu vzdělávání se 2. fakultě podařilo stabilizovat a dokonce mírně navýšit celkový počet uchazečů oproti loňskému roku. Z 11 otevíraných studijních oborů Bc. vojenského prezenčního studia minimálně u 8 z nich převyšuje počet přihlášek směrné číslo stanovené zadavatelskými složkami MO. Děkan FVZ plk. Roman Chlíbek ocenil zlepšenou úroveň marketingové spolupráce s rektorátními pracovišti, hlavně s oddělením vnějších vztahů. Tento moment plk. Chlíbek označil jako jeden z hlavních důvodů zvýšení počtu uchazečů o studium na FVZ. Tradičně největšímu zájmu se u 3. fakulty těšil magisterský vojenský studijní program všeobecného lékařství, který byl letos obeslán 156 přihláškami. Při formulování závěrů k problematice přijímacího řízení připomněl rektor-velitel UO prof. Rudolf Urban význam orientace všech tří fakult na navyšování počtů studentů civilního studia, což by rozšířilo možnosti pro finanční dotace ze strany MŠMT. Rektor-velitel současně požádal zainteresované funkcionáře přijmout opatření ke zvýšení zastoupení studentů doktorských studijních programů, včetně jejich vedení k úspěšnému absolvování studia ze strany školících pracovišť.

V dalším bodu jednání kolegia rektora byla kriticky posouzena dosažená úroveň přípravy

anglické verze internetových stránek Univerzity obrany, především s ohledem na závazný informační servis vztahující se k akreditaci studijních programů. V této souvislosti uložil rektor-velitel UO prorektorovi pro vnější vztahy plk. Jaroslavu Průchovi aktualizovat dva roky starý „Harmonogram tvorby anglické verze webu UO“ a předložit jej k posouzení. Upravený dokument musí reflektovat rektorem stanovený úkol odstranit základní nedostatky v anglické verzi internetových stránek UO do počátku června 2010.

Obsahem posledního řádného bodu zasedání kolegia rektora bylo projednání návrhu 2. změny Směrnice rektora k vydavatelské činnosti a externí pedagogické činnosti na UO. Zvláštní pozornost věnovali členové kolegia zejména způsobu zveřejňování závěrečných prací absolventů na webových stránkách UO s ohledem na jejich utajovaný, resp. neutajovaný charakter, a stanovení odpovědnosti za vkládání textů oponentských posudků a hodnocení vedoucích závěrečných prací do příslušné elektronické databáze. Návrh výsledné podoby 2. změny „Směrnice“, včetně zpracování námětů a připomínek ze strany Ediční rady UO, předloží prorektor pro vědeckou činnost plk. Martin Macko ve spolupráci s právníkem UO Mgr. Miloslavem Havlíkem na program příštího kolegia rektora dne 24. května 2010.

V rámci bodu „různě“ se kolegium seznámilo se záměrem rektora-velitele zřídit univerzitní poradenské centrum, jehož součástí bude sociálně-profesní poradenství a psychologické poradenství, doplněné o poskytování konzultací k některým souvisejícím právním záležitostem.

S velkou pozorností členů kolegia se setkali sdělení prof. Pavla Konečného, zástupce UO v předsednictvu Rady vysokých škol. Na svém minulém zasedání se tento vrcholný orgán celostátní vysokoškolské reprezentace zabýval mj. otázkami připravovaných změn zásad financování vysokých škol v roce 2011, návrhem „Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje v roce 2010,“ zavedením registru MŠMT s přehledem docentů a profesorů působících na veřejných a soukromých vysokých školách, jakož i dosavadními zjištěními nezávislé komise ve věci šetření případů neoprávněného udělování vysokoškolských diplomů na Fakultě právnické ZČU v Plzni.

Kolegium rektora rovněž vyslechlo se záměrem informací prorektora pro vědeckou činnost o „Etickém kodexu pro akademické pracovníky UO“, který schválila Vědecká rada UO koncem února 2010. Existence tohoto dokumentu je významná nejen z hlediska široce medializované parciální problematiky prevence a potírání případů plagiátorství na vysokých školách. Respektování etického kodexu totiž souvisí jak s celkovým upevněním přirozené autority a kreditu akademických pracovníků v rámci vysokoškolské pedagogické, vědecké a tvůrčí činnosti, tak i s pozicí vysokoškolských učitelů jako mravních vzorů ve vztahu ke studentům UO i k široké mimouniverzitní veřejnosti.

**Text: dr. Miloš Dyčka, CSc.,
tajemník kolegia rektora**

Naši studenti dosáhli vynikajících výsledků

První studenti oboru komunikační a informační systémy složili v rámci studia na Univerzitě obrany mezinárodní certifikační zkoušku CCNA (Cisco Certified Networking Academy) Security. Univerzita obrany se tím zařadila mezi tři, v této oblasti nejvyšší vysoké školy v České republice.

Naši studenti dosáhli v teoretických testech, které proběhly v březnu letošního roku, vynikajících výsledků: praporčík Michal Kovařík získal 96 bodů ze 100, zatímco praporčík Jan Nešpor 93 ze 100. Testy byly skládány, jak je v projektu síťové akademie obvyklé, v angličtině. V rámci praktického přezkoušení oba studenti prokázali vynika-

jící znalosti bezpečnostních hrozeb, bezpečnostních zařízení sítě, kryptografických metod, metod autentizace a autorizace, firewallů, detekce průniku, vytváření virtuálních privátních sítí i virtuálních lokálních sítí a bezpečnostního síťového dohledu.

V současnosti se na zkoušky stupně CCNA Security připravují v rámci standardní výuky další čtyři studenti magisterského studia – tentokrát z prvního ročníku. Školení CCNA Security je rovněž součástí nabídky letošního Věstníku Ministerstva obrany ČR.

Text: doc. Ing. Jaroslav Dočkal, CSc.

Promoce absolventů doktorského studia

Čtvrteční odpoledne 25. března 2010 bylo pro absolventy doktorských studijních programů Fakulty ekonomiky a managementu a Fakulty vojenských technologií Univerzity obrany slavnostním okamžikem.

Vysokoškolský diplom z rukou děkanů obou fakult převzalo celkem 31 úspěšných absolventů. Předáním doktorských diplomů tak vyvrcholilo jejich několikaleté studijní úsilí za profesionální podpory vědecko-pedagogického sboru, který absolventy provázal úskalím doktorského studia.

Akademický ceremoniál proběhl za účasti rektora Univerzity obrany profesora Ing. Rudolfa Urbana, CSc., děkanů a pro-

děkanů fakult, příslušníků vědecko-pedagogického sboru a rodinných příslušníků absolventů.

Sedmnácti absolventům Fakulty ekonomiky a managementu předal diplomy děkan fakulty podplukovník Ing. Vladan Holcner, PhD., který ve svém projevu mimo jiné uvedl: „Tím, že jste úspěšně završili doktorské studium, jste prokázali nejen svoje předpoklady pro studium a samostatnou vědeckou práci. Prokázali jste zároveň svojí mimořádnou vytrvalost a píli. Věřím, že si zvolíte cestu, která vám umožní uplatnit vše, čeho jste po dobu studia na Fakultě ekonomiky a managementu Univerzity obrany nabyli, až již při další teoretické práci ve výzkumné nebo pedagogické činnosti nebo v praxi mimo akademickou sféru.“ Na závěr popřál absolventům hodně úspěchů, spokojenost v profesním i osobním životě, pevné zdraví a štěstí.

Čtrnácti absolventům Fakulty vojen-

ských technologií předal diplomy děkan fakulty plukovník prof. Ing. Zdeněk Vintř, CSc. Jménem vědecko-pedagogického sboru Fakulty vojenských technologií jim poblahopřál k úspěšnému ukončení studia a k získání akademického titulu. „V dnešní den se pro vás uzavírá jedna z významných etap vašeho života a zároveň se poodkrývá obzor neznámé, ale jsem pevně přesvědčen, že nadějně budoucnosti. Přeji vám, aby toto vkročení do nové etapy vašeho života bylo úspěšné,“ uvedl děkan na adresu nových doktorů a dodal: „Poděkování za to, že tomu tak je, patří nejen vám absolventkám a absolventům a vašim pedagogům, ale také vašim rodinám a blízkým, kteří vás po dobu studia trpělivě povzbuzovali a podporovali ve vašem úsilí.“

Text a foto: Mgr. Zdeňka Dubová

Ze zasedání Akademického senátu UO

Dne 23. března 2010 se konalo řádné zasedání Akademického senátu UO v prostorách Fakulty vojenského zdravotnictví v Hradci Králové. Jako host se zúčastnil prorektor pro studijní a pedagogickou činnost UO prof. RNDr. Zdeněk Zemánek, CSc. Jednání, které proběhlo v souladu se schváleným programem, zahájil předseda akademického senátu plukovník prof. MUDr. Jiří Kassa, CSc.

S výsledky doplňovacích voleb do senátu Univerzity obrany za 4. volební obvod akademický senát seznámil Mgr. Miloslav Havlín, Ph.D., s tím, že byl zvolen pplk. Mgr. Petr Hanák, ředitel Centra tělesné výchovy a sportu. Ten vzápětí složil předepsaný slib senátora do rukou prorektora pro studijní a pedagogickou činnost

UO prof. RNDr. Zdeňka Zemánka, CSc.

Předseda AS UO podal informaci o jednání předsednictva. V dalším bodu programu byl za člena předsednictva senátu UO zvolen doc. PhDr. Hubert Hrdlička, CSc., senátor z CJP. Program dále pokračoval volbou delegáta AS UO do sněmu Rady vysokých škol. Zvolen byl mjr. Ing. Pavel Otřísal z ÚOPZHN ve Vyškově. Senát dále projednal a schválil návrh rektora UO o doplnění Vědecké rady Univerzity obrany.

Členy Vědecké rady UO se stali: děkan FEM pplk. Ing. Vladan Holcner, Ph.D., vedoucí Katedry celoživotního vzdělávání Ing. Pavel Žůna, zástupce náčelníka GŠ AČR-ředitel Společného operačního centra MO brig. gen. Ing. Aleš Opařta, 1. zástupce náčelníka GŠ AČR brig. gen. Ing. Miroslav Žizka a proděkan pro vědeckou činnost FVZ doc. Ing. Kamil Kuča, Ph.D.

Prorektor prof. RNDr. Zemánek, CSc., seznámil přítomné s některými otázkami, které se týkaly aktuálního dění na Univerzitě obrany. Vystoupil např. se svými názory ohledně praxe při realizaci programu Erasmus, zejména studentů UO, dále s informacemi o přípravě dlouhodobého záměru UO na roky 2011–2015 a s problematikou související se zájmem

veřejnosti o studium na Univerzitě obrany.

Z uvedeného vyplynulo, že v realizaci programu Erasmus není uspokojivá situace zejména u studentské části akademické obce. Zájem o studium na Univerzitě obrany, včetně civilního studia, je poměrně velký. Univerzita obrany má ke krytí studia civilních studentů opět přísliby finanční prostředky z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

K uvedeným bodům probíhala diskuse, kde si senátorky a senátoři vyměňovali svoje názory k řešení problematice.

Senátorka prap. Renata Bezstarosti v dalším bodu programu seznámila přítomné s informacemi ze Studentské rady vysokých škol a prof. Ing. Pavel Konečný, CSc., s informacemi ze sněmu Rady vysokých škol.

V závěru jednání bylo schváleno usnesení, které bude vyvěšeno na portále Univerzity obrany, aby se s ním mohli seznámit všichni členové akademické obce. Akademický senát rozhodl, že příští zasedání se bude konat dne 19. května 2010 v Brně.

Text: Radomír Saliger, Ph.D., člen předsednictva AS UO

Postřehy ze zahraničního studia v Belgii

Začátkem letošního roku jsme dostali nabídku možnosti zúčastnit se zahraničního studia v rámci programu Erasmus. Pro studenty pilotního směru byla vybrána Královská vojenská akademie v Bruselu se studijním programem ATC/Pil. O tento program byl zpočátku velký zájem, tudíž bylo nutné udělat výběrové řízení. Z kandidátů byli vybráni tři, a to na základě dosaženého studijního průměru a úrovně jazykových znalostí (STANAG). Následně probíhaly komplikované přípravy ke služební zahraniční cestě.

V sobotu 13. března 2010 jsme vyrazili společně s řidičem Univerzity obrany na cestu, kterou jsme přerušili přenocováním v motoristu poblíž německo-belgických hranic. Po příjezdu do Bruselu nás přivítali dva studenti, kteří se starají o náš studijní pobyt. První cesta směřovala na naše pokoje a pokračovala prohlídkou celého areálu školy. Akademie se nachází v jednom uzavřeném areálu, počínaje ubytovny, učebnami, podzemním parkovištěm pro studenty až po bazén a posilovnu. První večer jsme okusili tradiční belgická piva a společně se zdejšími studenty jsme si prohlédli centrum evropské metropole.

Naší služební povinností zpočátku týdne byl „briefing“ s veliteli praporu a vzdušné složky zdejší akademie. Po seznámení se s funkcionáři, studijním řádem a obsahem našeho studia, jsme se odebrali k výuce prvních čtyř hodin anglického jazyka (celkem třináct

hodin týdně). Na tu zde kladou velký důraz, především z hlediska slovní zásoby, gramatiky i leteckých odborných výrazů potřebných k výkonu budoucího povolání. Výhodou je, že všechny hodiny vyučuje učitel angličtiny s praxí ve vojenském letectví. Kromě těchto třinácti hodin navštěvujeme také kurzy leteckých předpisů, klimatologie, letecké psychologie a vojenských operací, vše rovněž v anglickém jazyce. V týdnu se společně se studenty studijního programu ATC/Pil zúčastňujeme hodin tělesné přípravy, která je zde převážně

zaměřena na běh a vytrvalost. Běhat chodíme do přilehlého parku, jehož dominantou je Vítězný oblouk s okolními budovami vojenského muzea (viz. foto).

Od našeho příjezdu jsme s místními studenty navštívili mnoho společenských akcí, z nichž asi nejvýznamnější byl ples Polytechnické univerzity v Bruselu. Společně s námi se jej zúčastnili dva američtí studenti z West Pointu, kteří druhý den odlétali zpět do USA. Zajímavé bylo belgické pojetí plesu, značně odlišného od českého. Ten začínal až po desáté hodině a probíhal formou diskotéky ve společenském oděvu. Klasické tance jsme zaznamenali jen okrajově v menším salónku.

O našem dalším pobytu v Bruselu vás budeme informovat v příštím čísle.

Text a foto: prap. Bc. Adam Cupal, prap. Bc. Petr Sedláč, prap. Bc. Leoš Balada

Vytváření mostů mezi kulturami

Téměř devadesát kadetů a pedagogů z belgické Královské vojenské akademie (Royal Military Academy) v Bruselu zavítalo v sobotu 27. března na pětidenní návštěvu České republiky.

Návštěva navázala na dlouholetou tradici dobrých vztahů mezi vojenskými vzdělávacími institucemi obou zemí. Je tedy přirozené, že brněnská Univerzita obrany poskytla svému zahraničnímu partnerovi zázemí ve formě ubytování a stravování.

Návštěva z Belgie zahájila svůj program prohlídkou Prahy, studenti si prohlédli také bojiště u Slavkova, historické templářské vinné sklepy v Čejkovicích, Moravské zemské muzeum v Brně, Špilberk, Vídeň a její vojenské muzeum. Předposlední den návštěvy byl zaměřen na prezentaci České republiky, její armády a v neposlední řadě Univerzity obrany.

V úterý 30. března si příslušníci Univerzity obrany a někteří belgičtí hosté vyslechli přednášku emeritního profesora Královské vojenské akademie Emile Schweichera na téma adaptivní optika, laserové zbraně, chemické lasery a letecká a pozemní zařízení.

Vedoucí delegace Královské vojenské akademie plukovník Dirk de Busshere věří, že podobné návštěvy evropských zemí mají smysl. „V minulosti mě hodně ovlivnil americký film ‚Důstojník a gentleman‘ v hlavní roli s Richardem Gereem. Říká se v něm, že posláním vojáka není jen naučit se bojovat, ale také umět se chovat ve společnosti, objevovat různorodost světa a poznávat cizí kultury. To vše je totiž nesmírně důležité pro správné řízení lidí v mnohonárodním prostředí. V tomto smyslu považují za užitečné, aby také naši studenti poznávali jiná, nová prostředí. Díky tomu se vytvářejí mosty mezi rozdílnými národy a kulturami.“

Návštěva kadetů Královské vojenské akademie, kteří pocházejí převážně z francouzsky hovořících afrických zemí, je součástí

zavedené tradice, v rámci níž studenti v době předvelikonočních belgických prázdnin navštěvují některou z evropských zemí. Takto už zavítali například do Amsterdamu, Paříže, Berlína a Remese. Česká republika je zatím jejich nejvzdálenější navštívenou destinací. Všechny náklady si hradí studenti ze svého kapsného.

Text a foto: Mgr. Zdeňka Dubová

Příslušníci ozbrojených sil Srbska na Univerzitě obrany

Od pondělí 15. března do pátku 19. března 2010 probíhal na Univerzitě obrany specializovaný kurz k plánování a realizaci logistické podpory jednotek v zahraničních operacích pro příslušníky ozbrojených sil Srbska.

Kurz navázal na sérii přednášek o možnostech transformace ozbrojených sil Srbské republiky v oblastech logistické podpory a vzdělávacího procesu, který pořádala Univerzita obrany ve Vojenské akademii v Bělehradě v loňském roce.

Obsah přednášek byl směřován do plánování logistické podpory, tvorby struktur národního podpůrného prvku (NSE) a způsobu zásobování jednotek v zahraničních misích. Na zabezpečení přednášek se vedle pedagogů Univerzity obrany podíleli i specialisté z Veličelství sil podpory, 14. brigády logistické podpory a Distribučního centra Pardubice.

Účastníci kurzu byli vybráni ze struktur Generálního štábu a Vojenské akademie ozbrojených sil Srbské republiky s cílem získat

zkušenosti z transformace struktur logistické podpory Ozbrojených sil České republiky a připravit podklady pro realizaci logistické podpory zahraniční mise v roce 2012.

Dlouholetá spolupráce mezi vzdělávacími institucemi umožnila rovněž diskusi o vzdělávacích aktivitách, mobilitě studentů a spolupráci v oblasti vědeckých úkolů. Nedílnou součástí prohloubení spolupráce byl rovněž návrh složení a pracovní náplně „Mezinárodního výboru pro transformaci struktur logistické podpory Ozbrojených sil Srbské republiky“.

**Text: plk. gšt. Ing. Zbyšek Korecki, Ph.D.
Foto: Mgr. Zdeňka Dubová**

Opisuje se na Univerzitě obrany hodně?

Plagiáty – to je téma, které je v poslední době velice živé. Na aktuálnosti však nabývá každoročně před koncem akademického roku – to když studenti výstupních ročníků dopiší své závěrečné práce a v souladu se zákonem o vysokých školách je zveřejní. Tolik stránek textu! Tolik nových informací! Otázkou jen je, zda jsou ty informace všechny opravdu nové.

Po pravdě řečeno, ani být nemohou – vždy je třeba popsat dosažený stupeň poznání a teprve na něm stavět. Vlastní práce by bez sporu ale měla být původní. Jak to ale poznat? Jak zjistit, že daný problém popisoval už někdo loni či předloni? To se dá našťastí velmi snadno odhalit. V dnešní době „komputerizace“ není problém porovnat dva shodné texty anebo jejich části. Jen je třeba mít vhodnou databázi dříve napsaných textů. Taková databáze textů je k dispozici na Masarykově univerzitě, která provozuje od roku 2006 databázový systém SOP (Systém odhalování plagiátů). Vložená práce je porovnána se všemi již dříve napsanými pracemi. Výsledkem porovnání je stanovení procenta shody. Jak vidíte z doprovodného obrázku, naše škola přispěla do databáze SOP přibližně tisícovkou prací. Z nich drtivá většina měla procento shody menší než 25%, tedy než jedna čtvrtina. To jsou ty již zmíněné citace. Zarážející je ale opačný konec škály – procento shody větší než 50 % bylo nalezeno u jedné práce z FEM.

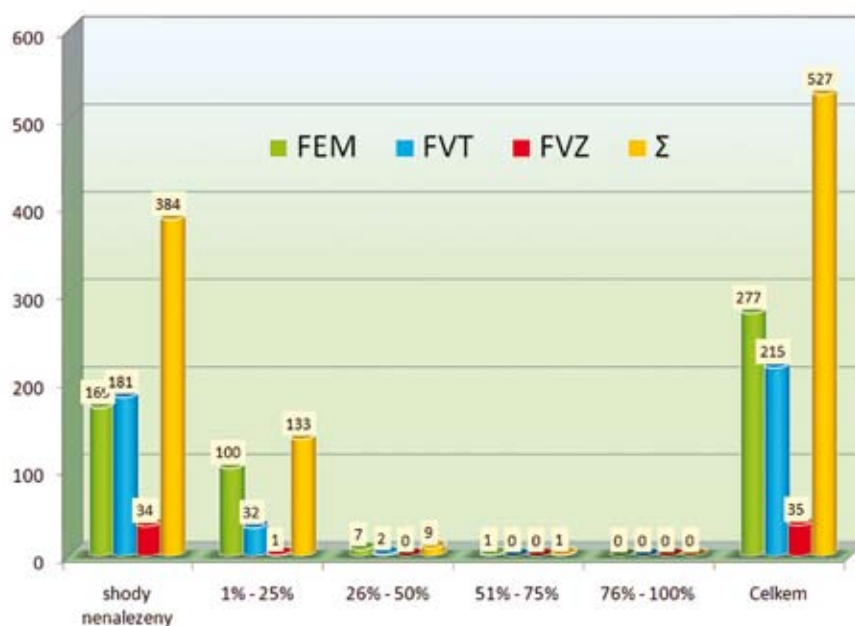
Škoda, že tento nástroj nebyl k dispozici v předchozích letech – závěrečné práce od roku 2006 byly posílány do SOPu hromadně až v loňském roce a vlastně jen jako prostředek k naplnění databáze.

Od tohoto akademického roku je situace jiná – vedoucí práce, resp. školitel je podle Směrnice rektora k vydavatelské a externí pedagogické činnosti na Univerzitě obrany povinen ještě před obhajobou práce posoudit, zda se jedná o plagiát anebo ne. Zvláště zajímavé bude zdůvodnění vysoké míry shody. Věřme ale, že k němu dojde výjimečně a že většina prací se bude pohybovat na levé straně stupnice.

Text: pplk. RNDr. Antonín Müller, CSc.,
vedoucí studijního referátu

Hledáme dopisovatele

Redakce Listů
Univerzity obrany
hledá dopisovatele
z řad studentů.
Příspěvky na téma
studentského života
jako přílohu ve wordu
a fotografie v digitální podobě
(ve formátu JPG)
zasílejte na adresu redakce:
listy@unob.cz

S pomocí Evropského sociálního fondu rozdíváme vzdělávání na Univerzitě obrany

K tomu, aby byl každý dostatečně uplatnitelný a konkurenceschopný na trhu práce, musí získat základní znalosti a dovednosti a po celý život si je pravidelně doplňovat. Právě potřeba podpory základního a celoživotního vzdělávání se stala hlavním cílem Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK), do jehož realizace se také zapojila Fakulta vojenských technologií Univerzity obrany.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je spolufinancován z Evropského sociálního fondu (ESF) a je zaměřený na zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Jeho hlavním posláním je rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, podpora sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů.

Objem finančních prostředků z ESF pro Českou republiku na programovací období 2007-2013 činí 3,8 miliard eur. Na předchozí programové období 2004 - 2006 bylo pro ČR přiděleno 456,98 milionů eur. Rámcem pro čerpání jsou tzv. Operační programy. Řídícím orgánem Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost je Ministerstvo

školské, mládeže a tělovýchovy – sekce řízení operačních programů.

A jaké jsou priority zapojení Fakulty vojenských technologií v rámci tohoto programu? Klíčovými aktivitami projektu je tvorba a inovace stávajících kurzů, rozšiřování výuky odborných kurzů v angličtině a modernizace didaktických metod a inovace studijní literatury, pomůcek a laboratorního vybavení.

V rámci projektu by mělo být vytvořeno třináct inovovaných kurzů – vzdělávacích programů. Do projektu by mělo být zapojeno celkem 849 studentů a 120 pedagogických a akademických pracovníků. Partnerem, jenž se do projektu spolu s naší univerzitou zapojil, je Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky. Projekt byl zahájen 25. června 2009, bude řešen 32 měsíců a náklady na něj dosáhnou výše 13 575 244 Kč.

Zkvalitněný systém vzdělávání umožní absolventům základního studia a kurzů na Univerzitě obrany pružně reagovat na měnící se kvalifikační požadavky jednotlivých profesí v Armádě České republiky a také na změny trhu práce. O výsledcích řešení projektu, který je financován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky, vás budeme pravidelně informovat.

Text: plk. prof. Ing. Zdeněk Vintr, CSc.

Katedra celoživotního vzdělávání není žádným benjamínkem

Začátkem nového roku vznikla Katedra celoživotního vzdělávání jako součást Fakulty ekonomiky a managementu Univerzity obrany. Jejím vedením byl pověřen plk. v zál. Ing. Pavel Zůna, kterého jsme požádali o rozhovor.

Mohl byste se našim čtenářům krátce představit?

Na Univerzitu obrany jsem přišel z Velitelství výcviku – Vojenská akademie ve Vyškově. Zde jsem v posledních čtyřech letech pracoval na Institutu doktrín. Podílel jsem se na celé řadě aktivit velitelství ve vztahu k přípravě personálu resortu včetně takzvaného vojenského ERASMU, ale mým hlavním zaměřením byl proces získávání a využívání zkušeností z operací. Jako vedoucí pracovník jsem stál u zrodu zavedení tohoto procesu v resortu a našim čtenářům je určitě známá publikační řada „Zkušenosti z operací“, kterou jsme vydávali. Samozřejmě jsem se podílel na zpracování celé řady dalších vojenských publikací doktrinárního charakteru.

Jste bývalým vojákem, plukovníkem v záloze. Jaká byla vaše vojenská kariéra?

Ve své vojenské kariéře jsem prošel základními funkcemi velitele čtyři, roty, praporu, náčelníka služby pluku s číslem vojenské odbornosti 570 – chemické vojsko. Většinu své aktivní vojenské kariéry jsem ale strávil u Vojenského zpravodajství na různých postech jako zástupce přidělenec obrany v Belgii, přidělenec obrany ve Velké Británii, ředitel odboru vojenské diplomacie, zástupce ředitele Vojenského obranného zpravodajství, zástupce ředitele Vojenského zpravodajství.

Pracoval jsem také v různých výběrech pro zpravodajské služby a kontrarozvědné služby NATO a Evropské unie, kde jsem zastupoval Českou republiku. Resort obrany jsem zastupoval ve Výboru pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky České republiky.

Kde jste vystudoval?

Jsem absolventem Vysoké vojenské školy pozemního vojska ve Vyškově, postgraduálního studia Zpravodajské služby generálního štábu, Centra bezpečnostní politiky v Ženevě, Válečné školy pozemního vojska USA v Pensylvánii, kde jsem současně získal titul Master of Strategic Studies.

Od ledna tohoto roku jste vedoucím Katedry celoživotního vzdělávání, která je na Fakultě ekonomiky a managementu benjamínkem.

Neřekl bych, že je katedra benjamínkem. Rozhodnutí o transformaci Ústavu strategických a obranných studií na Katedru celoživotního vzdělávání Fakulty ekonomiky a managementu Univerzity obrany nelze nahlížet jako na zrušení instituce a vznik něčeho úplně nového, ale jako na změnu jejího fungování a postavení v systému přípravy personálu resortu obrany České republiky.

Tím, že se ústav transformoval na katedru, která je součástí fakulty připravující budoucí vojenské profesionály v důstojnických hodnostech, je snaha úžeji provázat kariérní vysokoškolské a odborné vzdělávání a přípravu, a připravovat průběžně příslušníky resortu obrany v oblastech obranného plánování, krizového řízení a operačního umění tak, jak budou procházet svojí kariérou.

Jaká byla geneze vaší katedry?

Genezi vzniku katedry je nutné hledat už v minulosti, kdy nejdříve došlo ke sloučení ústavů strategických studií a operačně-taktických studií. Tím jak se postupně mění potřeby ozbrojených sil, dané změnami v operačním prostředí a charakterem operačního nasazení, tak se také mění požadavky na přípravu profesionálních vojáků. Rozdíl mezi jednotlivými stupni velení a řízení se stírá a běžně se setkáváme s tím, že velitelé a štáby na stupni prapor řeší obdobné rozhodovací problémy jako operační stupně. To vyžaduje užší integraci obsahu studijních programů a odborných kurzů v rámci celoživotního vzdělávání a mít schopnost jejich rychlé adaptace na nové poznatky získané ze současných konfliktů.

Co je hlavním posláním katedry?

V oblasti naplnění požadavků kariérové odborné přípravy pro jednotlivé funkce profesionálních vojáků má resort deficit, především pokud jde o kurzy vyšších důstojníků. V Armádě České republiky je hlad po kurzech operačního plánování a řízení operací, citelná je nedostatečná příprava vrcholového managementu státní správy v oblasti krizového řízení. To jsou témata, kterými se bude Fakulta ekonomiky a managementu a Katedra celoživotního vzdělávání vážně zabývat.

Kariérová příprava managementu musí reflektovat změny v současném bezpečnostním prostředí, charakteru rizik a způsobů

operačního použití vojsk. To se určitě promítá do koncepce katedry...

Tyto změny vyvolávají potřebu transformovat přípravu personálu ozbrojených sil ve všech zemích. Vývoj probíhá tak rychle, že znalosti a dovednosti získané studiem v příslušném kurzu jsou již po několika letech zastaralé a je nutné neustále vstřebávat nové a nové poznatky jak z teoretického výzkumu, tak z praxe. Katedra celoživotního vzdělávání se nemůže omezit pouze na vzdělávání personálu resortu v konkrétních kurzech, ale musí zajistit strukturovanou expertní informační podporu absolventům kurzů i po ukončení jejich studia po celou dobu jejich výkonu funkcí.

Současně by se nová katedra měla podílet, v rámci Fakulty ekonomiky a managementu a Univerzity obrany jako celku, na získávání a výchově nových vědeckých a pedagogických pracovníků nejen pro Univerzitu obrany, ale také pro Velitelství výcviku – Vojenskou akademie a odborná pracoviště resortu obrany.

Jaký je vědecko-výzkumný profil Katedry celoživotního vzdělávání?

Tím, že se ÚSOS transformoval na Katedru celoživotního vzdělávání, nedošlo ke změně vědecko-výzkumného zaměření. Nadále nám jde o udržení a rozvoj těch expertních schopností resortu obrany, které jsou pro Univerzitu obrany tradiční a které nelze zajistit na národní úrovni jinak. Vytvoření katedry, která je součástí fakulty má za cíl posílit vzájemnou spolupráci kateder na aplikovaném vojenském výzkumu v oblastech obranného plánování, krizového řízení a operačního umění v národních podmínkách a jejich vazby na procesy a struktury v Severoatlantické alianci a v Evropské bezpečnostní a obranné politice. Na druhé straně je potřeba vidět, že na rozdíl od posláni ústavu, je prioritou katedry vzdělávání příslušníků resortu v průběhu jejich vojenské kariéry.

Ptala se: Mgr. Zdeňka Dubová
Foto: archiv plk. v zál. Ing. Pavel Zůna

Režisér Zdeněk Troška si vyzkoušel resuscitaci

Dne 22. února 2010 proběhla v obchodním centru Futurum v Hradci Králové prezentační akce Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. Ke spolupráci fakultu oslovila agentura zajišťující slavnostní předpremiéru nového českého filmu Doktor od jezera hrochů v Cinestar v Hradci Králové. Film vznikl na základě knihy Miroslava Švandrlíka a režie se ujal Zdeněk Troška. Známy český režisér se spolu s herci účinkujícími v jeho filmu účastnil autogramiády před slavnostním uvedením filmu.

Fakultu vojenského zdravotnictví pořadatelé oslovili jako organizaci, která připravuje lékaře pro poskytování zdravotní péče v náročných podmínkách, včetně zahraničních misí. Vlastní prezentace se skládala nejen z představení aktuálních možností studia, ale i z praktických nácviků resuscitace na simulátorech Ambu-man.

Možnost vyzkoušet si resuscitaci na simulátorech využili převážně mladí návštěvníci akce, ale v závěru prezentace si ji vyzkoušel i Zdeněk Troška, a to ve vojenské přílbě a v neprůstřelné vestě. Jeho komentáře k obtížnosti resuscitace ve „vojenském vybavení“ byly upřímné a přiměřeně jadrné. Ukázalo se, že na pohled jednoduchá činnost je ve skutečnosti náročná nejen z hlediska správného způsobu

poskytování záchranu a koordinace jednotlivých postupů, ale v konečném důsledku je i fyzicky namáhavá. Všichni, kteří si v obchodním centru resuscitaci vyzkoušeli, měli díky sofistikovaným simulačním trenážerům možnost nacvičit si správný postup. Ten velmi pečlivě a trpělivě vysvětlovali instruktoři z Katedry všeobecného lékařství a urgentní medicíny.

Součástí prezentace byly i ukázky několika částí výstroje vojáka v poli a omezeného množství maket nástražných výbušných systémů a granátů. Ukázka zaujala především nejmladší návštěvníky, kteří s radostí zkusili vojenské přílby a neprůstřelné vesty, jež podle udivených komentářů byly „opravdu dost těžké“. Poslední ukázkou bylo orientační „rych-

lovyšetření“ zdravotního stavu, pomocí něhož lze zjistit podíl svalové hmoty, tuku a některých dalších složek ukazujících na celkovou kondici jednotlivce.

Na úspěšné prezentaci Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany se podíleli nejen studenti a zástupci oddělení zabezpečení výuky, ale i příslušníci Katedry všeobecného lékařství a urgentní medicíny, Katedry vojenské hygieny a Katedry organizace vojenského zdravotnictví. Prezentaci fakulty provázely komentovanými vstupy dr. Pavel Pazdera z Oddělení vnějších vztahů Univerzity obrany.

Text a foto:
pplk. Ing. Miroslav Procházka, Ph.D.

Seminář Moderní telekomunikace 2010

Ve dnech 18. a 19. března letošního roku se v Černých Polích uskutečnil odborný seminář věnovaný aktuálním trendům v telekomunikačních technologiích. Již poněkolkáté byla jeho pořadatelem Katedra komunikačních a informačních systémů Fakulty vojenských technologií Univerzity obrany pod záštitou Sekce komunikačních a informačních systémů Ministerstva obrany (SKIS MO) a za výrazné podpory firmy ATS-TELCOM Praha, a.s.

Pro účastníky zdokonalovacího kurzu Digitální telekomunikační systémy byl tento seminář vyvrcholením dvoutýdenní přípravy v laboratořích Katedry komunikačních a informačních systémů. Ti po seznámení se s nezbytnou teorií a obsluhou stacionárních a polních ústředěn propojili a nastavili techniku tak, aby ověřili a demonstrovali interoperabilitu mezi digitálními systémy (současně používanými v Armádě ČR) a nejmodernější technikou, plně integrující hlasové i datové přenosy, ale také se starým polním telefonem.

Hosté ze SKIS MO a dalších útvarů a zařízení spojovacího vojska měli možnost seznámit se s tím, jak katedra připravuje absolventy a účastníky odborných kurzů. Zástupce SKIS MO plukovník Zbyněk Hubálek prezentoval řadu projektů, které řeší modernizaci komunikační infrastruktury AČR. Z nich je třeba vyzvednout výstavbu nové mikrovlnné transportní sítě, která jednak výrazně zvýšila propustnost komunikačních linek mezi posádkami, ale zároveň je příkladem rychlé realizace (od podpisu smlouvy s vítězem výběrového řízení po předání díla 180 dnů!). K superlativům můžeme zařadit i ekonomický přínos, protože díky úspoře na pronájmu spoju se tato investice během několika let zaplatí.

Právě zástupci firmy ATS-TELCOM Praha, a.s., mohli zasvěceně hovořit o technických detailech realizace Transportní sítě II, protože byli garantem projektu. Kromě toho se v rámci projektu TACOMNEC podíleli na ověření perspektivních technologií pro bezdrátové sítě 4. generace. Chybět nemohlo seznámení

s novinkami ve vývoji systému Alcatel-Lucent OmniPCX Enterprise, který patří k tomu nejmodernějšímu, co se ve vojenských komunikacích používá. Univerzita obrany dostala, díky partnerství s ATS-TELCOM, takové zařízení zapůjčeno pro výuku.

Další zajímavé téma, které prezentoval Ing. Petr Riedel, má potenciál zefektivnit mnoho činností. Jde v současné době o nejvýkonnější technologie pro videokonference (výrobce je firma LifeSize). Právě použití kamer s vysokým rozlišením a konference tří účastníků je vhodnou aplikací pro ukázkou mikrovlnné technologie WIMAX, kterou ATS-TELCOM pro účastníky semináře připravil. Přesto, že se jednalo o malé verze zařízení v minimální topologii, datové velmi náročné přenosy přes základnovou stanicí umístěnou v exteriéru, měly požadovanou kvalitu. Podobné ukázky a testy jsou možná zdrojem dalších iniciativ k budování vyšších komunikačních schopností v rámci NEC.

Text: pplk. Ing. Miroslav Hopjan, CSc.

ANGLIČTINA PRO LISTY UO

Memory
is the diary that we all carry about with us.
Oscar Wilde

How good is your MEMORY ?

Task 1

Fill in the spaces in the 15 questions (A-O). Then answer the questions and write one of the numbers (1-6) below next to each item.

- 1 **never**
2 **very rarely** - say once every two or three months
3 **only now and then** - say only once every two or three months
4 **sometimes** - say once a week
5 **fairly often** - say once a week
6 **very often** - almost every day

- A. How often you forget where you have put something; let's say a letter, a bill or something you have bought?
B. How often it happen that you don't remember being somewhere where you have been before?
C. How often do you forget to a bill or do something someone has asked you to do?
D. How often do you forget when something happened even though it happened quite recently?
E. How often do you forget someone's name not long after meeting that person and being his or her name?
F. How often do you forget a new word you learned recently?
G. How often do you forget important details of something? For example, how money you paid not long ago for something expensive.
H. How often do you forget the name of someone you to know very well but whom you haven't seen in a long time?
I. How often do you forget important information as your telephone number, address, date of birth or where you live?
J. How often do you get lost in a place in you have often been before?
K. How often do you get lost somewhere you have been only once or before?
L. How often do you forget information you have only recently learned? For instance, the time you are to arrive at a party or meet a friend.
M. How often do you get confused about someone has told you? For example, a friend said you promised to meet at 5.15 but you thought it was 5.50.
N. How often do you forget what you have just said? For instance, you stop and say, „What was I about?“
O. How often do you forget what people have just told you? For instance, someone says „My friend, Mary, is coming tomorrow.“ Then a few minutes later when they the name „Mary“ again, you ask „Who's Mary?“

SCORES

- 85-90 Very bad, especially if you scored more than one point in the answer to question I.
70-84 Not very good but don't worry. Perhaps you're just tired, or did you get a score of more than 1 to question I, too?
50-70 A little below average, or perhaps you're just not very interested in what people tell you?
40-50 Pretty average.
25-40 Above average.
15-25 Congratulations, is your name „Supermemory“?

Task 2

Match the sentences on the left with the meanings they express on the right.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
----	----	----	----	----	----

1. I remembered to post the letter
2. I remember posting the letter.
3. I remember you posting the letter.
4. I reminded you to post the letter.
5. I forgot to post the letter.
6. I can't remember posting the letter.
- a) I didn't post the letter.
b) I told you to post the letter.
c) I recall that you posted the letter.
d) I didn't forget to post the letter.
e) I posted the letter, but I don't recall it.
f) I recall that I posted the letter.

Answer Key

Task 1:

A) do, B) does, C) pay, D) has, E) told, F) have, G) much, H) used, I) some/such, J) which, K) twice, L) supposed/expected/obliged, M) something, N) talking, O) say/mention

Task 2: 1d, 2f, 3c, 4b, 5a, 6e

Task 3: B) to phone someone, C) to do something, D) someone how to use a computer, E) forget of something, F) a bus

Task 4: 1. to, 2. about, 3. -, 4. to, 5. by, 6. to, 7. of, 8. -, 9. to, 10. -, 11. -

Task 3

The verbs are related to memory. Cross out the phrases which cannot follow each verb.

- A) REMEMBER - to phone someone
- when something happened
- ~~someone to phone you~~
- new words
- B) REMIND - someone to do something
- someone about an appointment
- someone of another person
- to phone someone
- C) RECOGNISE - a piece of music
- someone's handwriting
- someone
- to do something
- D) LEARN - how to do something
- someone how to use a computer
- something by heart
- a language
- E) FORGET - to do something
- someone's birthday
- of something
- about something
- F) LOSE - a game
- your memory
- a bus
- your glasses

Task 4

Complete the questions with one word, if necessary.

- Have you learnt how drive yet?
- Did any one important forget your birthday this year?
- Have you ever lost a large amount of money?
- Who usually reminds you do things?
- At school, what kind of things did you have to learn heart?
- Have you forgotten do anything important this week?
- Is there anyone in your class who reminds you someone famous?
- Do you usually recognize pop songs quickly?
- Is there anyone that you must remember phone today?
- Are you competitive? Do you get upset if you lose games or competitions?
- Have you ever seen anyone well-known in the street? How did you recognize him/her?

Useful language

have a memory like an elephant
have a memory like a sieve
if my memory serves me well/right/correctly
refresh one's memory
wipe something from one's memory
refresh someone's memory
do something from memory

Na téma rozvoje vědy a výzkumu

V rámci účelového financování jsou řešeny projekty obranného výzkumu orientované na nové metody a prostředky pro všechny úrovně rozhodování, řízení a velení, na využití informačních technologií, modelování a simulace, na nové technologie přípravy vojsk, na řešení zdravotnické problematiky důsledků působení faktorů zbraní hromadného ničení a na zdokonalování vedení bojové činnosti vojsk. O vědě a výzkumu na Univerzitě obrany jsme hovořili s prorektorem pro vědeckou činnost plukovníkem doc. Ing. Martinem Mackem, CSc.

Pane prorektore, jaké priority má Univerzita obrany v oblasti rozvoje vědy a výzkumu?

Máte-li na mysli vnější priority univerzity obecně, tak prioritou je určitě poskytování kvalitních výsledků vědecké práce v oblasti bezpečnostního a obranného výzkumu ve vědních oborech, které jsou rozvíjeny na Univerzitě obrany a to zejména výsledků, které jsou prakticky využitelné v armádních složkách a perspektivní prioritou je i vytváření tzv. center excellence ve vědních oborech, které jsou jedinečné v rámci České republiky.

Máte-li na mysli priority vedení univerzity v oblasti rozvoje podpory výzkumného prostředí, tak těmi jsou zavedení informačního síťového systému vědy a výzkumu a zejména zjednodušení systému materiální a finanční podpory řešitelů projektů. V této oblasti se musíme řídit pravidly armádních směrnic a nařízením, která podporují zabezpečení vojenských útvarů a ty mají zcela jiné priority než je řešení vědeckých projektů.

Jak hodnotíte zapojení akademických pracovníků do řešení vědeckých a výzkumných projektů ve srovnání s ostatními vysokými školami?

Nemám k dispozici statistické údaje o počtech řešených projektů na ostatních školách, spravedlivé by bylo srovnání univerzit, škol a institucí v přepočtu na jednoho akademického pracovníka, avšak můj názor je, že zapojení

našich lidí do desítek různých projektů nejen na univerzitě, ale i v jiných institucích je značné a dosahujeme dobrých výsledků. Náš poslední bodový výsledek podle každoročního hodnocení Radou vlády pro výzkum, vývoj a inovace je přes 11 tisíc bodů, což je na tak malou univerzitu vynikající hodnocení. Až mám někdy obavu, zda to nepřeháníme s tak velkým počtem řešených projektů. Myslím, že bychom se v budoucnu měli zaměřit na kvalitu výstupu řešení projektů a u některých vědních oborů požadovat více praktických výsledků. Armáda, bezpečnostní složky a společnost obecně požaduje od vědy více výsledků, které lze používat v reálném životě.

Pane prorektore, jak vidíte zapojení naší univerzity do mezinárodní spolupráce v oblasti vědy a výzkumu?

Zapojení naší univerzity v mezinárodních projektech je slabší, výjimkou je hradecká Fakulta vojenského zdravotnictví, která má v současnosti 5 zahraničních grantů. Na Fakultě ekonomiky a managementu řeší jeden mezinárodní projekt profesor Urbánek v rámci 7. rámcového programu. Je nutné připravit dobře fungující zázemí pro řešitele, a poté můžeme požadovat jejich větší aktivitu v této oblasti.

Ministerstvo vnitra vyhlásilo dne 10. února letošního roku veřejnou soutěž ve výzkumu o experimentálním vývoji v rámci Programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010 – 2015 podporovanou z veřejných prostředků Ministerstva vnitra. Jak se v této soutěži zapojuje Univerzita obrany?

Univerzita obrany přistoupila velmi vážně k této veřejné soutěži, neboť oblast bezpečnostního výzkumu považuje za velmi blízkou vlastním prioritám. Z tohoto důvodu vyzvala akademické pracovníky k účasti v ní a výsledkem jejího snažení je 12 podaných návrhů projektů, z nichž 6 naše škola podává jako samostatný uchazeč, v jednom případě vystupuje Univerzita obrany v roli koordiná-

Nedílnou součástí činnosti Univerzity obrany, vyplývající ze zákona o vysokých školách, je i rozvoj vědy, výzkumná a vývojová činnost. Stát podporuje výzkum a vývoj na univerzitě v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje různými způsoby institucionálního financování, zaměřeného na cílené budování výzkumné infrastruktury a účelového financování.

tora projektu spolu s dalším uchazečem, jímž je podnik střední velikosti. V ostatních případech se univerzita zapojuje jako další uchazeč, přičemž roli koordinátora plní jiná instituce.

Je z vašeho pohledu důležitější soustředit síly našich akademických pracovníků na oblast bezpečnostního anebo spíše obranného výzkumu?

Není nutné v této oblasti určovat nějaké směry nebo vyslovovat hodnocení, co je důležitější. Univerzita obrany je pořád společností i představiteli státu vnímána jako výjimečná škola, která garantuje rozvoj řady studijních programů a vědních oborů, které jsou v České republice jedinečné. A to je nutné udržet a rozvíjet dál v rámci bezpečnostního i obranného výzkumu.

Do výzkumu a vývoje jsou v široké míře zapojováni také studenti především doktorských studijních programů. Jaké jsou jejich výsledky?

Studenti doktorských studijních programů se zapojují zejména do projektů specifického vysokoškolského výzkumu. Podle nových pravidel účasti studentů doktorských studijních programů na projektech specifického vysokoškolského výzkumu, které loni schválila vláda, musejí tito studenti dokonce tvořit nadpoloviční většinu řešitelských týmů. Pokud mohou hodnotit dosažené výsledky, nejlépe to lze dokumentovat na účasti našich studentů na mezinárodních studentských soutěžích tvůrčích aktivit. Pravidelně se naši studenti umísťují na předních místech. Ocenění na mezinárodní scéně tedy považujeme za výraz uznání schopností našich studentů ve vědecké práci.

Mohl byste jmenovat některé z výsledků studentské vědecké práce dosahující většího významu?

V uplynulém roce dosáhli naši studenti řadu úspěchů, s nimiž již byla odborná i laická veřejnost seznámena. Přesto bych rád uvedl, že rektor UO např. udělil cenu za nejlepší výsledek dosažené ve studentské tvůrčí činnosti

praporčíku Romanu Škutovi z Fakulty ekonomiky a managementu za práci „Aplikace ekonomického modelu přípravy průzkumných jednotek AČR“, praporčíku Bc. Martin Kaczurovi z Fakulty vojenských technologií za projekt „Hybridní zdroje elektrické energie se superkapacitorem“ a studentovi Fakulty vojenského zdravotnictví nadpraporčíku Pavlu Novotnému za práci na téma „Nitroděňová osteosyntéza diafyzárních zlomenin předloketních kostí hřebem True-flex – retrospektivní analýza souboru pacientů“.

V červnu letošního roku proběhne na Univerzitě obrany pilotní ročník Mezinárodní vědecké soutěže studentů vojenských škol z různých evropských zemí. Mohl byste nám o tom říct něco bližší?

Tato soutěž se připravuje na základě podnětu našeho rektora, který v rámci zasedání Středoevropského fóra o vojenském vzdělávání „Central European Forum on Military Education (CEFME),“ vyzval přítomné zástupce vojenských škol, aby vyslali svoje studenty a umožnili jim tak porovnat svoje znalosti a

schopnosti vědecky pracovat v širším kontextu. První ročník soutěže se uskuteční na Univerzitě obrany ve dnech 1. a 2. června tohoto roku. K soutěži byly vyzvány zahraniční vojenské školy ze 13 evropských zemí, přičemž jádro účasti by měli tvořit studenti vojenských škol ze zemí vyšehradské čtyřky. Dále byly osloveny státy jako např. Chorvatsko, Srbsko, Bulharsko, Rumunsko, pobaltské republiky, ale také Francie a Kypr. Tématicky bude soutěž zaměřena na tři základní oblasti: ekonomika a management, vojenské technologie a vojenská zdravotnická služba.

Začátkem března byl zahájen zkušební provoz informačního portálu výzkumu, vývoje a inovací na Univerzitě obrany. Mohl byste říct, jak bude vypadat jeho finální podoba a k čemu by pak akademickým pracovníkům mohl sloužit?

Mým cílem je vytvoření komplexní síťového systému, který by pomáhal řešitelům vědeckých projektů a postupně likvidoval byrokratickou zátěž akademických pracovníků na univerzitě. V tomto směru jsme oproti jiným

vyšším školám „zaspali dobu“. Je to jedna z mých vnitřních priorit a díky podpoře děkana Fakulty vojenských technologií profesora Vintra, vedoucího Katedry komunikačních a informačních systémů docenta Malého, ředitele OKIS podplukovníka Novotného a zejména díky práci Ing. Vojtěcha Ondryhala, PhD., a jeho spolupracovníků se mi daří ji naplňovat. Nesmím opomenout podporu rektora profesora Urbana a mého kolegu profesora Příkryla. Už jenom z výčtu těchto jmen je vidět, kolik složek musí spolupracovat, aby bylo možné něco takového vytvořit. O výsledné podobě si akademici univerzity už určitě přečetli v aktualitách přímo na portálu. Tento portál by měl v budoucnu umožňovat zadávání výsledků vědecké práce (publikace a pod.) každému řešiteli nebo akademickému pracovníkovi přímo z jeho počítače, zpřístupnit platné legislativní dokumenty, vytvářet přehledy výsledků, ročenku, zadávat požadavky a je připravována řada dalších modulů, které by měli šetřit čas každému z nás.

Ptala se: Mgr. Zdeňka Dubová

Na téma financování vědy a výzkumu

Neodmyslitelnou součástí vědy a výzkumu je jeho financování. To je na veřejných vysokých školách řešeno z několika zdrojů. O tom, jak se daří získávat peníze na rozvoj vědy a výzkumu Univerzity obrany, jsme hovořili s ředitelem Vědecko-informačního odboru UO Ing. Milanem Hanouskem, Ph.D.

Prvně bych se chtěla zeptat, jakým způsobem a z jakých zdrojů získává naše škola prostředky k financování vědy a výzkumu? Víte, že je to složitější, ale pokuste se o jednoduchý výklad.

Financování vědeckých aktivit Univerzity obrany se děje v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Z něho vyplývá, že veřejná podpora se člení na institucionální, ze které jsou financovány výzkumné záměry, a dále účelovou, z níž je financován zejména specifický vysokoškolský výzkum, grantové a programové projekty.

Financování výzkumných záměrů se v případě naší školy děje cestou Ministerstva obrany – z jeho rozpočtu. Z téhož rozpočtu pak plynou i prostředky na financování programových projektů vyhlášených tímto resortem. Aktuálně např. v rámci programu s kódovým označením 970, což je program zaměřený na rozvoj dosažených operačních schopností Ozbrojených sil České republiky.

O další finanční prostředky se Univerzita obrany uchází ve veřejných soutěžích či za-

kázkách, které vyhláší poskytovatelé mimo resort obrany. Nejčastěji se jedná o Grantovou agenturu České republiky, Grantovou agenturu Akademie věd ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Ministerstvo dopravy ČR, Ministerstvo zdravotnictví ČR a zejména pak Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Letos se navíc mezi významné poskytovatele zařadilo také Ministerstvo vnitra ČR, které vyhlásilo veřejnou soutěž o projekty bezpečnostního výzkumu a dále nově založená Technologická agentura České republiky.

Kromě domácích poskytovatelů Univerzita obrany se může také za určitých podmínek ucházet o dotace mezinárodních institucí, nejčastěji Evropské unie, Vyšehradské čtyřky či NATO.

Řekl jste, že mezi ostatními školami jsme tak trochu „bílou vránou“, což má zajisté vliv i na financování vědy a výzkumu. Bylo to tak myšleno?

Vyplývá to z právního postavení Univerzity obrany. Naše škola je oproti ostatním vysokým školám státní vysokou školou a z hlediska organizačního zařazení organizační jednotkou organizační složky státu. To vyžaduje těsnou spolupráci s Ministerstvem obrany ČR, jakožto naším nadřízeným orgánem, zvláště při úsilí získat dotace z evropských fondů určených na vědu a výzkum.

Máte představu kolik prostředků má Univerzita obrany pro rozvoj vědy a výzkumu k dispozici v současné době?

Řádově se finanční částka určená na vědecké a tvůrčí aktivity naší školy na letošní rok pohybuje kolem 120 milionů Kč.

Daří se je čerpat podle přesných a striktních pravidel?

Já bych řekl, že daří. Zlepšila se spolupráce mezi jednotlivými pracovišti Univerzity obrany, ale i mezi naší školou a Sekcí vyzbrojování Ministerstva obrany, které se zabývá plánováním a realizací finančních prostředků určených na vědu a výzkum, odstranily se některé administrativní překážky. I přes poměrně složitý a přísný režim, který je v našem resortu zaveden, se naši univerzita daří čerpat přidělené prostředky přibližně na 96 %. Nevyčerpané prostředky jdou na vrub např. toho, že v průběhu daného kalendářního roku dojde ke změnám cen zboží či služeb, které mají být nakoupeny ve prospěch řešitelů vědeckých úkolů, oproti původně plánovaným.

Ptala se: Mgr. Zdeňka Dubová

Výzkumné záměry řešené na Univerzitě obrany

Nejvýznamnějšími vědeckými projekty Univerzity obrany jsou výzkumné záměry fakult. Tyto projekty jsou dlouhodobé (od roku 2004 do roku 2010, resp. 2011 u projektů FVZ UO) a jsou řešeny v rámci institucionální podpory vědy a výzkumu. Tyto vědecké projekty jsou výraznou podporou pro rozvoj laboratorní základny kateder podílejících se na jejich řešení a většina výsledků Univerzity obrany byla dosažena jejich řešením. V současnosti je na univerzitě řešeno deset výzkumných záměrů:

Rozvoj technologií pro zvyšování taktické a operační mobility techniky pozemního vojska, odpovědným řešitelem je prof. Ing. Miroslav Vala, CSc. Na řešení záměru se podílí příslušníci Katedry bojových a speciálních vozidel, Katedry ženižních technologií, Katedry strojírenství a Katedry geografie a meteorologie. Výzkumná činnost se zde zaměřuje zejména na následující oblasti: • Manévrovatelnost a průchodivost vozidel v terénu • Hodnocení technických parametrů a prognózování směru dalšího rozvoje pozemní mobilní vojenské techniky • Konstrukce ženižních a stavebních strojů • Progresivní konstrukční řešení pásových podvozků vojenské mobilní techniky • Zvyšování pohotovosti vojenské mobilní techniky • Rozvoj progresivních metod hodnocení technického stavu vojenské mobilní techniky • Racionalizace oprav vojenské mobilní techniky a jejich materiálně technického zabezpečení.

Souhrnným cílem výzkumného záměru je nalezení cest ke zvýšení taktické a operační mobility techniky pozemního vojska při současném zefektivnění jejího provozu, údržby a oprav. Řada doposud dosažených výsledků byla využita ve prospěch AČR. Jedná se např. o zkoušky spolehlivosti využité při zkoušení nově zaváděné techniky (Pandur, T810, Pla-

men), metodiky zkoušek průchodivosti a hodnocení terénu využívané ve VTUPV Vyškov, hodnocení technického stavu kolové a pásové techniky s využitím tribodiagnostických metod, hodnocení vlastností brzdových kapalin, měření mikroklimatu v bojovém prostoru vozidel Pandur, hodnocení prvků ženižní techniky s využitím akustické emise, návrhy kontejnerových pojízdných dílen, metodiky měření parametrů vozidlových pásů a další.

Výzkum pasivních optoelektronických systémů automatizovaného sledování cílů pro systémy řízení palby, odpovědným řešitelem byl do roku 2009 plk. doc. Ing. Martin Macko, CSc., nyní je řešitelem pplk. Ing. Roman Vitek, Ph.D. Předmětem výzkumného záměru je základní a aplikovaný výzkum pro novou generaci systémů automatického sledování cílů na bojišti. Cílem výzkumného záměru je využití výsledků výzkumu při vývoji funkčních systémů automatického sledování cílů pro experimentální ověření výsledků základního a aplikovaného výzkumu v reálných podmínkách na reálných scénách. Nejvýznamnějším výsledkem tohoto výzkumného záměru je pasivní optoelektronický systém sledování pozemních cílů (pasivní dálkoměr) se schopností měřit jejich vzdálenost do vzdálenosti 1000 m. Při ověřovacích experimentech tohoto systému bylo v spojení s automatickou zbraní dosaženo opakovaného zasažení pohyblivého cíle ve vzdálenosti 600 m. Jedná se o unikátní zařízení, které doposud nebylo v obranném aplikovaném výzkumu realizováno a na základě těchto výsledků lze předpokládat, že v roce 2010 bude výzkumný záměr úspěšně obhájen.

Rozvoj, integrace, správa a bezpečnost komunikačních a informačních systémů (C4I2) v prostředí NATO, odpovědným řešitelem je prof. Ing. Ladislav Buřita, CSc. Předmětem výzkumné činnosti jsou: • Rozvoj, integrace, správa a bezpečnost KIS, modernizace vojenských mobilních komunikačních systémů, jejich bezpečnosti, průzkumu a rušení • Principy a algoritmy pro analogové, číslicové a hybridní zpracování signálů • Metody a algoritmy modelování, analýzy, počítačové simulace a optimalizace těchto systémů • Studium polarizačních a spektrálních vlastností speciálních optických vláken • Výzkum spektrálních

vlastností zdrojů a detektorů pro aplikace vojenského průzkumu • Studium prostředků optického průzkumu s aktivním ozařováním cíle i pasivních senzorů • Zlepšování parametrů mobilních zdrojů elektrické energie • Analýza metod kódování a algoritmy procesů, analýza kódování přenášených videosignálů.

Výzkum a vývoj moderních materiálů a technologií pro aplikace ve vojenské technice, odpovědným řešitelem je prof. Ing. Vojtěch Hrubý, CSc. Předmětem výzkumného záměru je vývoj a výzkum nových materiálů a technologií pro použití ve vojenské technice. Cílem výzkumného záměru je získat a rozšířit poznatky o moderních materiálech a technologiích vhodných pro aplikace při modernizaci a vývoji vojenské techniky. Významné úspěchy dosáhli řešitelé v ochraně ocelí plazmovou nitridací a nitrooxidací, zejména dutin a hlavňových materiálů. Tento výzkumný záměr dosahuje řadu let vynikající hodnocení při hodnocení výsledků komisí Ministerstva obrany.

Vojenské a ekonomické aspekty procesu výstavby profesionální AČR a perspektiva jejího dalšího rozvoje, odpovědným řešitelem je pplk. Ing. Vladan Holcner, Ph.D. Předmětem výzkumného záměru je podpora rozhodování velitelů modulárních taktických prvků v přípravě a nasazení v budoucích operacích. Cílem je navrhnout nové postupy pro podporu rozhodování velitelů vytvářených modulárních taktických prvků a navrhnout kalkulační model zdrojové náročnosti působení modulárního taktického prvku. Výzkumný záměr je řešen ve dvou vzájemně provázaných oblastech. V první oblasti je předmětem výzkumu podpora rozhodovacích procesů velitele při řízení taktických činností. Předmětem řešení ve druhé oblasti je podpora efektivní alokace zdrojů k dosažení požadované úrovně operačních schopností potřebných pro budoucí nasazení. Součástí obou oblastí zkoumání je příprava vojenských profesionálů ve vztahu k osvojení kompetencí nezbytných pro zvládnání požadavků, které vyplývají z působení v budoucích operacích. Za dobu řešení výzkumného záměru byly dosažené výsledky publikovány v impaktovaných a recenzovaných neimpaktovaných časopisech a ve sbornících v databázi společnosti Thomson Reuters. Výsledky byly uplatněny v certifikovaných metodikách a vojenských předpisech. Funkční vzorek bojově-průzkumného podsystému byl představen odborné veřejnosti, například na výstavě FUTURE SOLDIER 2008, kde mu novinářská veřejnost udělila stříbrnou cenu.

Výzkum nových metod a technologií ochrany před účinky jaderných a chemických zbraní, odpovědným řešitelem je prof. Ing. Dušan Vičar, CSc. Obsahem řešení je výzkum nových metod a technologií OPZHN s důrazem na zbraně chemické a jaderné, studium metod a prostředků vhodných pro mobilní analytickou kontrolu bojových chemických látek a dalších toxických vojensky významných škodlivin, rozvoj metod analýzy radioaktivních látek s využitím polovodičové gamaspektrometrie. Jde také o výzkum řešení pro zvýšení účinnosti dekontaminačních směsí při nízkých teplotách, rozvoj technologií pro dekontaminaci osoba citlivých materiálů zvýšení odolnosti

nových ochranných fólií pro konstrukci prostředků individuální ochrany povrchu těla, použití chemického vojska, chemické techniky a materiálu se zaměřením na rozbor nových cílů, zásad a způsobů realizace opatření chemického zabezpečení, podílu jednotek a útvarů chemického vojska na jejich realizaci na taktickém a operačně taktickém stupni a výzkum a vývoj nových technických prostředků pro realizaci cílů chemického zabezpečení.

Zdravotnická problematika ZHN, odpovědným řešitelem je plk. prof. MUDr. Jiří Kassa, CSc. Výzkumný záměr věnovaný **zdravotnické problematice chemických, biologických, radiologických a nukleárních zbraní**, řešený Katedrou toxikologie, Ústavem molekulární patologie, Katedrou radiobiologie a Centrem pokročilých studií FVZ UO, je zaměřen na prohloubení našich znalostí týkajících se mechanismu účinků jednotlivých druhů ZHN. V případě chemických zbraní se jedná především o výzkum nespecifického stresogenního účinku nervově paralytických látek (NPL), inhibice acetylcholinesterázy v periferním i centrálním kompartmentu po otravě NPL a možností její následné reaktivity, pátrání po vhodných diagnostických markerech zasažení yperity a sledování účinku kombinací látek s analogosedativním účinkem. V oblasti zdravotnické problematiky biologických zbraní se řešitelský tým zaměřuje na zmapování proteinového složení mikroorganismu vybraného ze seznamu BW agents – bakterie *Francisella tularensis* včetně identifikace epitopů imunogenních bakteriálních antigenů, membránových proteinů, proteinů lipidových raftů, změn v expresi zevních membránových proteinů hostitelských buněk infikovaných vybranými kmeny mikroba *F.tularensis*, o přípravu delečních mutantů pro vybrané geny a jejich *in vitro* a *in vivo* testování z hlediska jejich možného oslabení a imunoprotektivního působení. V oblasti zdravotnické problematiky radiologických a nukleárních zbraní je řešitelský tým zaměřen především na sledování změn vyvolaných ionizujícím zářením na buněčné a molekulární úrovni včetně studia změn zastoupení jednotlivých subpopulací T-lymfocytů a změn exprese fosforylované formy vybraných proteinů po celotělovém ozáření. Získané výsledky pomohou zajistit včasnou a dostatečně citlivou detekci jednotlivých typů ZHN stejně jako dostatečně účinnou zdravotnickou ochranu živé síly před účinky ZHN.

Implementace nových poznatků hygieny, preventivního lékařství a epidemiologie do vojenského zdravotnictví, odpovědným řešitelem je doc. MUDr. Pavol Hlúbik, CSc. Monitoring aktuálního zdravotního stavu VZP ve vztahu ke konkrétní zátěži v mírových i krizových podmínkách je předpokladem pro vytvoření preventivního programu s cílem pozitivního ovlivňování zdraví. Hodnocení stavu látkové výměny za definovaných pracovních podmínek a provedení analýzy metabolických potřeb organismu je důležitým předpokladem pro realizaci primární preventivního zaměření s cílem udržení, zlepšování stávající fyzické a psychické připravenosti příslušníků AČR pro úkoly v mírových podmínkách i při mimořádných událostech a haváriích a při službě mimo území České republiky. Další součástí výzkumného záměru je rozpracování a inovace preventivních opatření při výskytu B-agens a výskytu prudce virulentních nákaz, zkoumání možnosti prevence infekčních komplikací a hodnocení

očkovacích látek v rámci preventivních opatření, ověření účinnosti a použití dezinfekčních přípravků při výskytu polyrezistentních kmenů izolovaných z nemocničního prostředí.

Zdravotnicko-vojenské aspekty klinických oborů, odpovědným řešitelem je doc. MUDr. Alexander Ferko, CSc. Základním cílem výzkumného záměru je: sledování nových trendů v diagnostice, léčebných postupech a preventivních opatřeních u chirurgických a nechirurgických poškození zdraví zejména s ohledem na následky působení nových zbraňových systémů na živou sílu. Výzkum se soustřeďuje na oblasti stavění krvácení, hojení rán a léčbu šokových stavů v oblasti válečné chirurgie a na prohloubení znalostí o problematice NBC v oblasti válečného vnitřního lékařství. V experimentu jsou sledovány aspekty nových operačních postupů, nových postupů v oblasti stavění krvácení a lokálních antimikrobiálních prostředků na hojení rán. Klinická část výzkumu se bude soustředit na hodnocení doposud používaných metod v mírových podmínkách a jejich klinické aplikaci do podmínek polních.

Informační zabezpečení krizového managementu pro oblast zdravotnictví, odpovědným řešitelem byl do konce roku 2009 Ing. Karel Antoň, Ph.D., od roku 2010 doc. Ing. Kamil Kuča, Ph.D. Výzkumný záměr Informační zabezpečení krizového managementu pro oblast zdravotnictví je zaměřen na využití informatiky pro přípravu na zvládnutí krizových stavů a podporu rozhodovacích procesů při jejich vlastním řešení v oblasti zdravotnického zabezpečení krizových stavů. Záměr rozvíjí metodologii modelování chování biologických a chemických škodlivin na buněčné a molekulární úrovni, zkoumá možnosti predikce chování biologických a chemických agens v živém organismu, zkoumá metody vizualizace výstupů modelování a simulace se zaměřením na chování zdravotnického systému a dále aplikuje získané poznatky do makro modelů využitelných při rozhodování v rámci řešení krizových situací. Uvedené oblasti jsou řešeny ve vzájemné symbióze.

Text: plk. doc. Ing. Martin Macko, CSc.
Foto: Mgr. Zdeňka Dubová

Informační portál výzkumu, vývoje a inovací na Univerzitě obrany

Od 1. března 2010 je prozatím v testovacím režimu zahájen provoz Informačního systému (portálu) výzkumu, vývoje a inovací na Univerzitě obrany. Vývoj systému potrvá minimálně do konce roku 2012, avšak modul je již „Aktuality“ používat v tzv. „ostrém“ režimu.

Cílem tvůrců tohoto portálu je vytvořit komplexní síťový systém pro akademické pracovníky a složky Univerzity obrany v oblasti vědy a výzkumu a měl by odbourat administrativní zátěž akademických pracovníků UO (nadměrné množství hlášení, výkazů, přehledů ve formě textových nebo tabulkových dokumentů). Tento portál by měl v budoucnu umožňovat zadávat výsledky vědecké práce každému řešiteli nebo akademickému pracovníkovi přímo z jeho počítače, zpřístupnit platné legislativní dokumenty, vytvářet přehledy výsledků, ročenku apod. Přístup do tohoto systému má každý akademický pracovník UO,

kteří je přihlášen v doméně UNIVO a to buď zadáním adresy vavtest.unob.cz v okně svého prohlížeče nebo otevřením ikony VaV na ploše svého pracovního počítače.

V budoucnu bude možný přístup i cizích spoluřešitelů vědeckých projektů UO. Tento informační (databázový) systém vznikl z iniciativy prorektora pro vědeckou činnost doc. Macka, který stanovil základní strukturu portálu, moduly a jejich vzájemné vazby a jeho vývoj probíhá na katedře 209 pod vedením Ing. Vojtěcha Ondryhala, Ph.D., za podpory děkana Fakulty vojenských technologií plk. prof. Ing. Zdeňka Vintra CSc., a vedoucího Katedry komunikačních a informačních systémů plk. doc. Ing. Vlastimila Malého, CSc. Bližší informace o projektu je možné nalézt přímo na portálu vědy a výzkumu na UO.

Text: plk. doc. Ing. Martin Macko, CSc., prorektor pro vědeckou činnost

Výzkum na Fakultě vojenského zdravotnictví v roce 2009

Fakulta vojenského zdravotnictví je fakultou Univerzity obrany zaměřenou zejména na výchovu vojenských lékařů, farmaceutů a zdravotnických záchranářů pro Ozbrojené síly České republiky. Kromě pedagogické činnosti se všechny katedry Fakulty vojenského zdravotnictví, ústav i centrum větší či menší měrou podílí rovněž na vědecko-výzkumné činnosti.

Vědecko-výzkumný potenciál Katedry vojenské hygieny je v souladu s globální strategií podpory zdraví v České republice a v Armádě České republiky zaměřen především na oblasti monitorování a ovlivňování životního stylu, stravovacích zvyklostí a pohybového režimu, s cílem snížit prevalenci a incidenci vybraných neinfekčních nemocí hromadného výskytu. Ke stěžejním oblastem v posledním období patřil monitoring a analýza zdravotního stavu vojáků z povolání.

V rámci výzkumu bylo prováděno sledování rizika neinfekčních nemocí hromadného výskytu se zaměřením na kardiovaskulární oblast a metabolické nemoci. Na základě získaných výsledků a analýzy poznatků uvedeného monitoringu byl realizován komplexní intervenční program, zaměřený na snížení rizika kardiovaskulárních onemocnění, nadváhy a obezity, dyslipidemií a diabetes mellitus u VZP. Cílená intervence vedla ke zlepšení lipidového profilu a ke snížení rizika SCORE, čímž bylo dosaženo zlepšení celkového zdravotního stavu u vybrané části populace VZP.

Další oblastí zájmu bylo sledování zdravotního a nutričního stavu dětské populace se zaměřením na riziko nadváhy a obezity. Uvedený výzkumný úkol byl řešen v rámci Projektu podpory zdraví v prospěch Ministerstva zdravotnictví. Nedílnou součástí vědecko-výzkumných aktivit pracoviště vojenské hygieny je sledování a ovlivňování zdravotního a nutričního stavu u těhotných žen a žen po porodu. Úkol je řešen v prospěch Ministerstva zdravotnictví jako Projekt podpory zdraví. Výzkumná aktivita Katedry vojenské hygieny byla v rámci řešení výzkumného projektu Evropské unie dále zaměřena na sběr a analýzu dat zabývající se problematikou výživy a jejího ovlivňování v průběhu věku. Další výzkum se zabýval problematikou primární prevence, včasnou diagnostikou a možnostmi sledování a ovlivňování životního stylu, jednoho ze základních rizikových faktorů podléhajícího se na zvyšování nemocnosti a úmrtnosti v rámci ČR.

Na Katedře epidemiologie byly v roce 2009 řešeny projekty, které se týkaly klinického hodnocení nových očkovacích látek proti pásovému oparu, meningokokům a pneumokokům. Katedra se podílí na vývoji řady dalších kandidátních očkovacích látek. Dále byl sledován vliv očkování proti pneumokokům na nosičství *Streptococcus pneumoniae* a *Haemophilus influenzae* v nazofaryngu a genová

typizace herpetických virů pomocí sekvenčních analýz. Řešen byl také projekt obranného výzkumu – vyhodnocení rizika leptospirózy s vývojem nových možností detekce tohoto onemocnění. Zcela průlomové byly poznatky získané z hodnocení užívání antipyretik v souvislosti s očkováním. Výsledkem této publikace je celosvětové přehodnocení užívání léků snižujících horečku před očkováním, které do té doby bylo v řadě zemí zcela běžné a které, jak se prokázalo, snižuje i imunitní odpověď a možnou ochranu na vlastní očkování. Publikace z této studie v prestižním časopise *Lancet* byla vyhlášena za jednu ze tří světových publikací v roce 2009, která ovlivnila klinickou medicínu.

Přestože je činnost Katedry všeobecného lékařství a urgentní medicíny zaměřena především na pedagogickou činnost, byl na rok 2009 schválen projekt „Vzdělávací program Podpora výuky základní a rozšířené pomoci“ pro pracovníky ČEZ, a.s. Výsledky tohoto projektu byly využity k proškolení zaměstnanců ČEZ, a. s. v poskytování I. pomoci s důrazem zejména na akutní stavy ohrožující život a na zásady resuscitace dle Guidellines KPR 2005. Projekt se soustřeďoval zejména na praktickou výuku a nácvik potřebných znalostí a dovedností v této oblasti. Výuka probíhala na moderních simulátorech a splňovala náročné požadavky na vzdělávání v oblasti neodkladné péče podle posledních medicínských doporučení.

Vědecko-výzkumná činnost Katedry válečného vnitřního lékařství je dlouhodobě zaměřena na klinický aplikovaný výzkum. Na sestavách vybraných nemocných léčených ve Fakultní nemocnici Hradec Králové studují lékaři katedry diagnostické a léčebné postupy, které jsou vhodným modelem pro případné zdravotní postižení příslušníků AČR zasažených NBC v bojových podmínkách. V roce 2009 bylo těžiště výzkumných aktivit zaměřeno především na léčbu krevních chorob, které jsou modelem akutní nemoci z ozáření (provedeno 58 transplantací krvetočných buněk), studium postižení srdečního svalu při nukleárních, biologických a chemických (NBC) zasaženích s akcentem na poruchy metabolismu srdečního svalu a arytmie, studium psychologické problematiky s bezprostředním ohrožením života. Stěžejním výstupem klinického výzkumu této katedry je návrh racionálních, a ve válečných podmínkách dostupných zdravotnických zásahů a opatření k záchraně nemocných, případně minimalizaci následků NBC zasažení.

V roce 2009 se v rámci činnosti Katedry válečné chirurgie pokračovalo v řešení výzkumného záměru „Zdravotnicko-vojenské aspekty klinických oborů“ a tří projektů obranného výzkumu (POV). Témata výzkumného záměru obsahují problémy snižování výskytu raných komplikací v chirurgii, stavění krvácení a metabolických a hormonálních změn při hemodynamické optimalizaci šokového stavu. Tyto oblasti jsou rozpracovávány v detailnějších otázkách chirurgických aspektů zdravotnického zabezpečení vojsk zejména v polních podmínkách. Práce probíhají formou prospektivních randomizovaných klinických studií. V rámci řešení POV se uskutečnily ex-

perimentální části výzkumu na laboratorních zvířatech a pokračovaly klinické studie v oblasti traumatologie a abdominální chirurgie.

Katedra organizace vojenského zdravotnictví se ve své vědecko-výzkumné a expertní činnosti zaměřuje na problematiku organizace vojenského zdravotnictví. Posuzuje efektivitu systému řízení s důrazem na modulární plánování. Řešení je založeno na analýze schopností zdravotnických jednotek a pro výstupy využívá standardizované hodnocení rizik ohrožení zdraví v operacích a řízení těchto rizik. Snahou je rovněž vytvořit nástroj umožňující udržovat systém plánování a řízení aktuální a spravovat databázi identifikovaných zkušeností zdravotnické služby z dosavadních operací AČR. Další oblastí vědecko-výzkumné činnosti je optimalizace organizačních struktur a standardních postupů u polních zdravotnických zařízení vojenského zdravotnictví za války a v krizových situacích. Podkladem pro řešení je modelování různých krizových situací a zdravotnických ztrát. Očekávaným výsledkem je tvorba struktur a metodik činnosti polních mobilních zdravotnických zařízení. V roce 2009 bylo řešení zaměřeno na Roli 2LM. V neposlední řadě je katedrou zkoumána efektivita výcviku zdravotnického personálu před výjezdem do zahraniční mise.

Vědecká činnost Katedry veřejného zdravotnictví je zaměřena do oblastí systémového přístupu ke zdravotnickým modelům, využívání informatiky pro efektivní zvládnání krizových situací ve zdravotnictví, optimalizace logistického procesu zásobování zdravotnickým materiálem a psychosociálních aspektů výkonu zdravotnických profesí v prostředí AČR. Využití informatiky ve vojensko-manažerských a vojensko-zdravotnických oborech probíhá v rámci výzkumu a zpracování geoinformací v geografických informačních systémech, vizualizace, počítačové grafiky, uživatelského rozhraní a softwarové simulace jako důležitého nástroje na podporu rozhodování při optimalizaci jednotlivých segmentů zdravotnického systému a systému přípravy na krizové situace se zaměřením na zabezpečení přednemocniční péče. Výzkum psychosociálních aspektů je zaměřen na zahraniční vojenské mírové mise AČR – zdravotnickou část. Důraz je kladen na zmapování schopností vojáků zvládat náročné životní situace, zejména na faktory, které mohou ovlivnit vznik a vývoj posttraumatické stresové poruchy. Další oblastí zájmu je syndrom vyhoření (burn-out syndrome) u zdravotnického personálu. Cílem výzkumu je zjistit množství symptomů burn-out syndromu u lékařského a nelékařského zdravotnického personálu u respondentů – zdravotníků. Na katedře je v současné době řešen výzkumný záměr Informační zabezpečení krizového managementu pro oblast zdravotnictví, který je zaměřen na využití informatiky pro přípravu na zvládnutí krizových stavů a podporu rozhodovacích procesů při jejich vlastním řešení v oblasti zdravotnického zabezpečení krizových stavů. Záměr rozvíjí metodologii modelování chování biologických a chemických škodlivin na buněčné úrovni, zkoumá možnost predikce chování biologických agens v živém organismu, zkoumá metody vizualizace

výstupů modelování a simulace se zaměřením na chování zdravotnického systému a dále aplikace získané poznatky do makro modelů využitelných při rozhodování v rámci řešení a přípravy na krizové situace.

Vědecko-výzkumná a expertizní práce Katedry toxikologie je zaměřena na studium mechanismu účinku bojových otravných látek (především nervově paralytických látek a zpučřujících otravných látek), na diagnostiku, léčbu a prevenci účinku bojových otravných látek, výzkum a koncepční otázky spojené se zdravotnickou ochranou proti těmto látkám, odhad trendů této oblasti, výzkum, vývoj a testování nových ochranných protichemických prostředků z medicínského hlediska, konzultace ekologických otázek a havárií spojených s únikem chemických škodlivin. V roce 2009 byla vedena vědecko-výzkumná činnost v souladu s řešením výzkumného záměru „Zdravotnická problematika ZHN“ a projektů obranného výzkumu.

V roce 2009 řešila Katedra radiobiologie úkoly vyplývající z řešení Výzkumného záměru ZHN, zaměřené na studium molekulárních účinků ionizujícího záření na živý organismus pomocí metod průtokové cytometrie, elektroforetických metod a metody western blot a dále metod histochemických. Studium bylo zaměřeno jednak na časné změny v hodinách po ozáření (rozpoznání DSB, vznikajících po poškození DNA ionizujícím zářením), kdy byl detekován především fosforylovaný histon H2AX a reparační proteiny a dále pak na zástavu buněčného cyklu a po větších dávkách na indukci apoptózy, senescence a vznik mitotické katastrofy. Ke studiu byly využívány jak modelové buněčné linie, tak i živé experimentální modely (laboratorní prasata, potkani a myši). Katedra radiobiologie řešila dále 3 úkoly obranného výzkumu. V projektu Indikátory II byla ke studiu radiosenzitivitu použita biofyzikální metoda stanovení změn mitochondriálního membránového potenciálu pomocí metody průtokové cytometrie. V projektu Ronsdoz bylo ke stanovení dávky použito stanovení gamaH2AX v jádrech lymfocytů (1h) a hladiny dusitanů a dusičnanů v plasmě (6h) celotělově ozářených potkanů. V projektu Radspec byla studována specifická změn proteinů MAPK cesty k ionizujícímu záření a studovány jejich změny po intoxikaci somanem. Na studium nových metod využitelných v biodozimetrii byl zaměřen také výzkumný úkol řešený pro MŠMT, ve kterém byla stanovena na modelu in vivo ozářeného praseta radiorezistentní subpopulace NK buněk a naopak, nejcitlivější subpopulace B-lymfocytů s fenotypem CD21+CD1+. Dále se podílela na řešení projektu pro grantovou agenturu GAČR. V tomto grantu byla studována reparace poškozeného svalu pomocí kmenových buněk krvetvorby. V souvislosti s tímto projektem byl na naší katedře zaveden nový model terapie letálně ozářených myší pomocí transplantace kmenových buněk od myši s vloženým GFP proteinem.

Ústav molekulární patologie se ve své vědecké práci zaměřuje na aplikaci pokročilých technologií funkční genomiky do oblasti lékařského obranného i klinického výzkumu. Stěžejní vědeckou oblastí je pak analýza komplexního biologického děje, a to interakce hostitelské savčí buňky s patogenním mikroorganismem na molekulární úrovni. Jednot-

livé konkrétní cíle pak zahrnují: identifikaci nových biomolekulárních znaků biologických agens potenciálně zneužitelných v bioterorismu, dále monitorování nitrobuněčného osudu pohlcených mikrobů v hostitelské buňce a studium modulace nitrobuněčné signalizace hostitelské buňky pod vlivem probíhající infekce. Jako modelový infekční organismus je pro tyto studie používán nitrobuněčný gram-negativní patogen *Francisella tularensis*, jenž je na seznamu kategorie A potenciálně zneužitelných biologických agens. Druhá významná oblast výzkumu zahrnuje spolupráci s klinickými pracovišti týkající se identifikace nových biomarkerů vhodných pro časnou diagnostiku a také monitorování průběhu závažných patologických stavů. V poslední době probíhá výzkum zaměřený na identifikaci specifických biomarkerů v séru u pacientů s hypertrofickou kardiomyopatií a v amniové tekutině u pacientek ohrožených intraamniální infekcí.

Vědecká práce Centra pokročilých studií je zaměřena na biomedicínskou část ochrany proti biologickým a chemickým agens a vlivu ionizujícího záření. Program v oblasti biologických agens zahrnuje projekty zaměřené do oblasti managementu biologických krizí, odhadu biologických rizik, (imuno) profylaxi infekčních onemocnění, molekulární patogenезi a imunopatogenезi některých vysoce rizikových infekčních onemocnění. Program v oblasti výzkumu protiopatření proti účinkům chemických zbraní je zaměřen na vývoj nových profylaktických a terapeutických antidot a scavengerů toxických agens s využitím 3D in silico modelování a simulace tří- a vícerozměrných struktur biomolekul a mezimolekulárních interakcí. Dále jsou vyvíjeny nové způsoby detekce toxických látek s využitím biosenzorů a jsou studovány vybrané biologické markery v průběhu intoxikací. Program studující problematiku ochrany zdraví před účinky jaderných a radiologických zbraní se zabývá zejména studiem problematiky účinků ionizujícího záření a je zaměřen na oblast molekulárních signatur poškození buněk a tkání následkem ozáření ionizujícím zářením. Činnost Centra pokročilých studií je napojena úzkými vazbami na katedry a ústavy FVZ, jmenovitě na Ústav molekulární patologie a katedry toxikologie a radiobiologie. Centrum je napojeno na civilní i vojenské výzkumné instituce tuzemské i zahraniční. Jeho činnost v oblasti výzkumu a vývoje byla v roce 2009 zaměřena v rámci jednotlivých programů na tyto oblasti:

identifikace virulencních faktorů intracelulárního patogena *Francisella tularensis* pomocí funkční genomiky (příprava mutantních kmenů s nefunkčním genem kódujícím vybraný virulencní faktor), charakterizace připravených mutantů patogena *Francisella tularensis* v in vitro (izolované kostně-dřeňové makrofágy) a in vivo systému (myši model), proteomická studie interakce *Francisella tularensis* s myšimi makrofágy J774.2, příprava rekombinantních proteinů, identifikace epitopů charakterizujících jednotlivé varianty (alely) KIR receptorů, studium vnitrobuněčných signálů lymfocytů a význam modifikace jednotlivých signálů u některých virových infekcí, vývoj platformy pro screening povrchových receptorů – konstrukce eukaryotického expresního plasmidu obsahujícího „flag“ a transmembránovou doménu pro ukotvení, příprava stabilně transfekované buněčné linie (např. Jurkat), in vitro testování reaktivátorů butyrylcholinesterázy za účelem vytvoření tzv. pseudokatalytického scavengeru, sestávajícího z kombinace lidské butyrylcholinesterázy a účinného reaktivátoru tohoto enzymu, sloužícího jako potenciální antidotum otrav organofosfáty, vývoj katalytického scavengeru na bázi modifikované rekombinantní fosfotriesterázy jako profylaktického a terapeutického antidota otrav organofosfáty, jeho in vitro a in vivo testování, vývoj nových typů biosenzorů, sloužících pro detekci nervově paralytických látek, hodnocení úrovně oxidačního stresu in vivo na základě stanovení hladiny vybraných markerů v organismu, identifikace vnitrobuněčných signálů, které mohou sloužit jako indikátory zasazení ionizujícím zářením, zavedení morčete jako standardního laboratorního zvířete.

Výsledky vědecko-výzkumné práce všech pracovišť FVZ byly prezentovány na četných tuzemských či zahraničních konferencích a byly publikovány v českých a světových odborných periodických. Podílelo se na nich 90 vědecko-výzkumných pracovníků a studentů doktorských studijních programů. Celkové výsledky získané na výše zmíněných katedrách, centru a ústavech FVZ lze scientometricky vyjádřit následovně:

- První autor publikace v časopise 136x (z toho v časopise s IF 52x).
- Spoluautor publikace v časopise 95x (z toho v časopise s IF 66x).
- Autor, spoluautor kapitoly monografie 30x (z toho v zahraničí 26x).
- Autor či spoluautor přednášky, posteru na světovém nebo evropském kongresu a sympoziu 253x.
- Autor či spoluautor přednášky na celostátním kongresu s mezinárodní účastí, českém celostátním sympoziu či regionální pracovní konferenci 346x.
- Autor či spoluautor posteru na celostátním kongresu s mezinárodní účastí či na českém celostátním sympoziu 158x.

Tento příspěvek slouží nejen k představení výzkumu realizovaného v roce 2009 na FVZ, ale i jako poděkování všem pracovištím za dosažení těchto úctyhodných výsledků. Touto cestou bych chtěl rovněž popřát všem, ať je i rok 2010 plný přinejmenším srovnatelných vědeckých úspěchů.

**Text: doc. Ing. Kamil Kuča, PhD.,
proděkan pro vědeckou činnost FVZ UO**

Nový proděkan pro vědeckou činnost Fakulty vojenského zdravotnictví

Kamil Kuča se narodil

8. 2. 1978 v Přerově, kde také absolvoval základní i střední školu. Po ukončení studia na Fakultě chemické technologie (obor organická chemie a farmakochemie) Vysoké školy chemicko-technologické v Praze získal titul inženýra (2001). Jeho další činnost je již spjata s Fakultou vojenského zdravotnictví, kde pracoval jako postgraduální student na Katedře toxikologie. Studium úspěšně završil obhajobou disertační práce a získáním hodnosti Ph.D. (2005).

V roce 2009 mu byl po úspěšném habilitačním řízení udělen titul docenta a od roku 2010 byl jmenován do funkce proděkana pro vědeckou činnost Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové.

Tento stručný přehled však vůbec neukazuje skutečné výsledky práce K. Kuči, ani jeho další aktivity. Pokusme si ve stručnosti alespoň některé zmínit. Při postgraduálním studiu se zabýval syntézou a testováním účinků nových reaktivátorů cholinesteráz – antidot proti nervové paralytickým látkám jako je sarin, soman nebo VX. Tato problematika byla věnována i jeho první práce ve světově renomovaném časopise *Tetrahedron Letters*: vyšla v roce 2003, ještě během jeho postgraduální přípravy (mimořádně, celkový počet citací této práce dosáhl letos čísla 61). Tomuto tématu zůstal věrný dodnes, jen ho v dalších letech podstatně rozšířil: zabývá se vztahy mezi strukturou a účinkem nejen této skupiny látek, ale i dalších léčiv, použitelných při léčbě Alzheimerovy nemoci a myasthenia gravis. Syntetizoval řadu nových látek vhodných pro desinfekci nebo dekontaminaci; studuje možnost vývoje látek modulujících cholinergní přenos nervového

vzruchu a soustavně se zabývá i problematikou ochrany před bojovými chemickými látkami. Při tomto studiu využívá vysoce sofistikovaných laboratorních technik a nejnovějších metod molekulárního modelování jako jsou „docking studies“. Kromě těchto studií je jeho činnost spjata i s vývojem a praktickými dopady – nezanedbatelným přínosem K. Kuči byla práce při vývoji náplně nového antidota pro tříkomorový autoinjektor.

Jeho vědecká práce je podpořena i organizačními schopnostmi. Pracoval jako řešitel, spoluřešitel nebo koordinátor řady českých i mezinárodních projektů či grantů (dosud 22). V bilaterální spolupráci se zasloužil o společné projekty s Koreou, Chorvatskem, se Spojenými arabskými emiráty i dalšími zeměmi, anformální spolupráce zahrnuje celou řadu dalších států po celém světě. Předpokládá to koordinaci práce zúčastněných řešitelských týmů, hodnocení a integraci výsledků a v neposlední

řadě umění zvítězit v konkurenci pracovišť celého světa v soutěži o získání grantu.

Vědecká práce realizovaná jako publikace v impaktovaných časopisech doc. Kuči je velmi intenzivní. V současné době je autorem a spoluautorem více než 200 publikací (217 podle Web of Science) v českých a zahraničních časopisech. Ohlasy na jeho práci jsou úctyhodné: v roce 2004 (ještě jako student PGS) byl citován 15x, v roce 2009 již počet citací dosáhl 586. Jen za letošní rok je počet jeho citací 53. Je to známkou toho, že K. Kuča se stal uznávanou autoritou v oboru a jejím odrazem je také to, že je žádán o příspěvky do světových monografií. Své výsledky prezentuje i formou přednášek či plakátových sdělení na vědeckých setkáních v celém světě (autor a spoluautor více než 100 přednášek a 300 posterů).

Je jen logické, že jeho práce získala i národní či mezinárodní ocenění. K. Kuča obsadil 2. místo v soutěži postgraduálních studentů lékařských fakult v roce 2004. V následujícím roce získal cenu děkana Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany za vědeckou práci (2005). Na základě svých výsledků byl v roce 2007 vyznamenán cenou primátora měs-

ta Hradce Králové za tvůrčí přínos mladých studentů ve vědecké práci. Na 52. česko-slovenské psychofarmakologické konferenci v lázních Jeseník (leden 2010) byl oceněn jako nejlepší v oboru neuroprotektce poster, kde je spoluautorem; je držitelem ceny za nejcitovanější práce v časopisech *Bioorganic and Medicinal Chemistry Letters* a *Tetrahedron Letters* v letech 2003-6 a 2005-8. K. Kuča získal i několik stipendií, např. od Neurochemické společnosti, OPCW, ASA a další.

Jako řada pracovníků Katedry toxikologie je i docent Kuča vyzván k přednáškám na světových kongresech a konferencích jako „invited speaker“ (naposled letos v květnu do USA) nebo pro předsedání vědeckých sekcí. Kromě toho je díky svým kvalitám žádán do redakčních rad vědeckých časopisů, což není v České republice tak obvyklé. V současné době je členem redakční rady *Journal of Enzyme Inhibition and Medicinal Chemistry* (UK), *Open Enzyme Inhibition Journal* (Pakistan), *Research Pharmaceutical Biotechnology* (USA), *Vojenské zdravotnické listy* (ČR), *iBusiness* (USA); Docent Kuča je i sekretářem Vědecké rady FVZ UO. Také jeho členství v odborných společnostech v České republice (chemie, farmacie, experimentální a klinická farmakologie a toxikologie, biochemie a molekulární biologie) a ve světě (*International Society for Study of Xenobiotics*, *International Society for Neurochemistry*, *Korean Chemical Society*, *American Chemical Society*) odpovídá jeho odborným zájmům.

Své poznatky předává studentům i při pregraduální výuce na mateřské fakultě i Farmaceutické fakultě UK v Hradci Králové a zasloužil se o vybudování oboru Toxikologie a analýza léčiv na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n/Labem. V postgraduální výuce dovedl k doktorskému titulu nebo obhajobě Ph.D., již dva studenty; někteří pod jeho vedením získali i významná ocenění.

Cílem vědecké práce však není získávání cen; cílem je mít dobré výsledky a teprve na nich může být založeno hodnocení vědecké práce a případné ocenění. Práce K. Kuči tento cíl bohatě naplňuje. Je potěšující, že úspěchy vědeckých pracovníků jako je doc. Kuča se promítají i do výchovy jeho studentů: K. Kuča byl po získání titulu Ph.D., školitelem specialistou K. Musílkou a J. Karasové (provdaná Žďárová). Musílek pod jeho vedením získal Cenu za farmacii udělovanou Sanofi-Aventis a Francouzským velvyslanectvím v České Republice (2008) a cenu Ministra školství mládeže a tělovýchovy 2008 pro vynikající studenty; J. Žďárová obsadila 2. a 1. místo na Konferenci postgraduálních studentů (2008 a 2009) v Hradci Králové.

Předchozí text dokumentuje, že nový proděkan má všechny předpoklady pro úspěšný výkon své funkce a také proč byl do této funkce vybrán. Do nové práce mu přejeme pevné nervy, trpělivost, pracovní nasazení a pevné zdraví.

**Text: doc. MUDr. Jiří Bajgar, DrSc.
Foto: archiv autora**

Prioritní vědecký úspěch profesora Romana Prymuly

Profesor MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., (bývalý děkan Fakulty vojenského zdravotnictví) se ve své výzkumné práci dlouhodobě orientuje na problematiku očkování proti významným přenosným onemocněním. Řadu let řídí výzkumný tým, pracoviště pod jeho vedením dosáhlo významných a prioritních výsledků ve světě.

Profesor Prymula je uznávaným odborníkem v problematice vakcinace a klinických studií se zaměřením na vývoj nových vakcín a jejich zavádění do praxe. Potvrzují to nedávno publikované výsledky rozsáhlé klinické studie v Lancetu – 2006: „*Pneumococcal capsular polysaccharides conjugated to protein D for prevention of acute otitis media caused by both Streptococcus pneumoniae and non-typable Haemophilus influenzae: a randomised double-*

blind efficacy study“. Tyto výsledky přispěly značnou měrou k celosvětové registraci nové desetivalenční konjugované vakcíně proti pneumokokům.

Ocenění výsledků vědecké práce dokumentuje jeho jmenování do Evropského centra pro kontrolu infekčních nemocí (Management Boardu ECDC) ve Stockholmu, jmenování do Evropské vědecké skupiny o chřipce (ESWI), zvolení předsedou Středoevropské poradní skupiny pro vakcinaci (CEVAG) a jednomyslné zvolení předsedou České vakcinologické společnosti v květnu 2006. Je pravidelným oponentem časopisů: The Lancet, Vaccine, International Journal of Infectious Diseases, International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology, Wiener Medizinische Wochenschrift, Expert review of vaccines, BMJ.

Poslední výsledky pracovního týmu pod vedením prof. Romana Prymuly byly v říjnu 2009 opět publikovány v Lancetu. Jedná se o experimentální profylaktické použití „Paracetamolu“, tj. látky snižující horečku u dětí při očkování proti běžným infekcím. Studie byla nezávislými odborníky vyhodnocena jako jedna z nejlepších a zahrnuta mezi deset prací s největším klinickým dopadem v medicíně v

roce 2009. Největší vydavatel medicínské odborné časopisecké literatury ELSEVIER ji zařadil mezi 25 nejdůležitějších prací. Profesoru Prymulovi došlo v krátké době kolem 1500 ohlasů z celého světa včetně prestižních světových odborných a novinářských agentur.

**Text: doc. Ing. Kamil Kuča, Ph.D.
Foto: archiv FVZ**

Využití Evropských strukturálních fondů v rámci MO

V pondělí 29. března 2010 se na Univerzitě obrany uskutečnil seminář k problematice možností využívání dotací z Evropských strukturálních fondů v podmínkách resortu Ministerstva obrany. Seminář, kterého se zúčastnilo přes šedesát zájemců z různých sekcí resortu MO, se konal pod záštitou Sekce správy majetku MO. Ta zde byla zastoupena jejím ředitelem Jiřím Králem, který seminář zahájil úvodním slovem. Organizačním garantem byl kvestor Univerzity obrany plk. Ing. Jiří Durec.

O praktické poznatky a zkušenosti se podělili také příslušníci Univerzity obrany. Projektor pro vědeckou činnost plk. Ing. Martin Macko, CSc., vystoupil s příspěvkem na téma „Podmínky zadávací dokumentace ESF na UO“ a děkan Fakulty vojenských technologií plk. prof. Ing. Zdeněk Vintř, CSc., se zajímavými postřehy shrnutými v příspěvku s názvem „Problémy realizace projektů financovaných z fondů EU v podmínkách resortu MO“. V neposlední řadě přispěli do diskuze také pracovníci Odboru logistiky, Ing. Roman Bielak a Ing. Karol Baláž, kteří předali svoje zkušenosti z právě organizované akce „Revitalizace budovy č. 9 v kasárnách Šumavská“.

Ministerstvo obrany si určilo využití prostředků strukturálních fondů EU jako svoji prioritu v roce 2009. S ohledem na značná specifika resortu, bylo nutné nejdříve zjistit možnosti čerpání vojenských útvarů, a případně vyjednat zařazení resortu MO mezi možné příjemce jednotlivých operačních programů.

Ředitel Sekce správy majetku byl určen ministrem obrany jako garant celého procesu využití prostředků Evropských strukturálních fondů v resortu. V jeho působnosti je nejen koordinace procesu přípravy a realizace jednotlivých projektů spolufinancovaných z prostředků EU, ale také hledání nových možností využití prostředků EU v rámci resortu, a meziresortní spolupráce s jednotlivými řídicími orgány resp. zprostředkujícími subjekty.

V současné době je nejvíce žádostí o dotace z prostředků EU směřováno do oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje, realizace ener-

getických úspor, modernizace a obnovy vysoce specializované zdravotnické techniky a zlepšování stavu přírody a krajiny.

Nicméně jsou hledány a na meziresortní úrovni vyjednávány další možnosti, a to především v oblasti zlepšování kvality ovzduší, zlepšování vodohospodářské infrastruktury, zkvalitnění nakládání s odpady, efektivní veřejná správa, modernizace ICT a rekonstrukce památkově chráněných objektů.

Mezi příjemce dotací se v resortu obrany neřadí jen jednotlivé organizační složky prostřednictvím sekcí, ale také zřízené příspěvkové organizace nebo státní podniky Vojenské lesy a statky.

**Text: Marta Kopecká,
Sekce správy majetku MO,
Ing. Jaroslav Špířik
Foto: Mgr. Zdeňka Dubová**

Budeme přepisovat učebnice elektrotechniky?

V rámci výzkumného záměru „Rozvoj, integrace, správa a bezpečnost komunikačních a informačních systémů“ byly na Katedře elektrotechniky Fakulty vojenských technologií vyvinuty modely memristoru, revoluční elektronické součástky, vyrobené v roce 2008 firmou Hewlett Packard. Tyto modely jsou implementovány do programu pro průmyslové simulace obvodů americké firmy Spectrum Software a umožňují simulovat předpokládané chování memristoru ve vyvíjených aplikacích.

Jedná se o vůbec první implementaci modelu memristoru do celosvětově rozšířeného obvodového simulátoru. V květnu 2008 ohlásili pracovníci firmy Hewlett Packard (HP) výrobu funkčního vzorku elektronické součástky s označením memristor, jejíž existenci předpověděl již v r. 1971 profesor Chua z University of California, Berkeley. Jedná se o tzv. nanosoučástku, jejíž elektrický odpor se kontinuálně mění v závislosti na protékajícím elektrickém proudu. Po přerušení proudu memristorem je hodnota odporu pamatována po teoreticky libovolnou dobu. Firma HP vidí v memristoru unikátní součástku, která umožní konstruování vysokokapacitních nevolatilních pamětí pro počítačový průmysl. Memristor (zkratka původního „memory resistor“ = rezistor s pamětí), který nyní doplňuje známé pasivní součástky elektrotechniky typu rezistor, kapacitor a induktor, bude možné využít nejen jako klasickou digitální, ale i analogovou paměť. Pokroky v nanotechnologiích, které umožnily výrobu memristoru, zřejmě v blízké budoucnosti změni směry vývoje polovodičových pamětí. Je možné očekávat zásahy do stávající architektury počítačů a akceleraci vývoje systémů, napodobujících složitá chování živých organismů. Objevují se publikace, předpovídající využití memristorů v nejrůznějších zařízeních spotřební elektroniky a telekomunikační techniky.

Prudký růst zájmu o memristor

Od května 2008 je možno sledovat prudký růst zájmu o memristor, a to jak z řad laické veřejnosti, tak i celých institucí, zabývajících se seriózním výzkumem. Úměrně tomu vychází množství článků v nejrůznějších časopisech a konferenčních sbornících, zaměřených na základní i aplikovaný výzkum. Použitím polovodičového memristoru v technických zařízeních dojde zřejmě ke změnám, které snesou srovnání se změnami, vyvolanými kdysi objevem tranzistoru. Současně nás memristor nutí měnit i náš pohled na základní principy, podle

nichž se řídí procesy v živé i neživé přírodě. Zdá se totiž, že memristor je pouze jedním z více „zvláštních“ prvků, o nichž současná teoretická elektrotechnika nehovoří. Například na Symposiu o memristivních systémech v listopadu 2008 v Berkeley prof. Chua navrhuje zahájení výzkumu dalších, tentokrát principiálně bezeztrátových prvků typu memkapacitor a meminduktor, které by představovaly energeticky výhodnější alternativy memristoru jako paměti. Zřejmě se dočkáme přepisování učebnic základů elektrotechniky, a to těch pasáží, které v minulém století představovaly nedotknutelné pilíře této vědní disciplíny.

Memristor není v současné době ještě běžně dostupný jako komerční součástka, s níž by bylo možné experimentovat. To platí i pro memkapacitor a meminduktor. O to významnější roli proto dnes mohou sehrát počítačové modely těchto součástek, které by umožňovaly předpovídat jejich chování v budoucích aplikacích. Tvorba takovýchto modelů, které by měly věrohodně replikovat chování originálních součástek, které buď již byly vyrobeny, nebo je o nich pouze známo, podle jakých fyzikálních principů by měly fungovat, není jednoduchou záležitostí.

Unikátní matematický model HP memristoru

Do výše popsaného základního výzkumu, který probíhá napříč průmyslovými i akademickými institucemi na celém světě, se úspěšně zapojili i pracovníci Katedry elektrotechniky Fakulty vojenských technologií. Jedním z výsledků výzkumu, vedeném v spolupráci se Střední školou informatiky, elektrotechniky a řemesel v Rožnově pod Radhoštěm, je unikátní matematický model HP memristoru v jazyku SPICE, což je celosvětově rozšířený standard počítačové simulace elektrických systémů. Již po dvou dnech od uveřejnění teoretických východisek tohoto modelu v „online“ verzi jednoho z impaktovaných časopisů začaly přicházet ohlasy, zejména z USA. V srpnu 2009 o model projevila zájem americká

firma Spectrum Software, producent programu Micro-Cap pro profesionální simulaci složitých analogově-digitálních systémů, využívaný takovými subjekty jako jsou například AT&T Bell Labs, Fairchild, HP, NASA apod. V současnosti jsou příslušné makromodely již k dispozici na www stránkách simulačního programu a v průběhu roku 2010 se objeví jako součást instalačního balíku Micro-Capu verze 10. Jde o první implementaci modelu memristoru do celosvětově rozšířeného komerčního simulačního programu. Na prestižní Evropské konferenci ECCTD (European Conference on Circuit Theory and Design) v srpnu 2009 jsme představili, za přítomnosti profesora Chuy, vůbec první SPICE modely memkapacitoru a meminduktoru. Bezprostředně po uveřejnění článku v IEEEExploreru přichází nabídka ke spolupráci od profesora Di Ventry z University Kalifornie, ze San Diega, který je označován za pokračovatele profesora Chuy na poli nanosystémů, molekulární elektroniky a mem-systémů.

K vývoji memristoru mohlo dojít již dříve

Pro zájemce o tuto zajímavou problematiku z řad pedagogů i studentů existuje i několik českých psaných popularizačních publikací, z nichž některé jsou dostupné na webových stránkách autora tohoto článku (www.vabo.cz).

Dnes je již zřejmé, že k vývoji memristoru by mohlo dojít dříve, nebýt toho, že článek profesora Chuy z roku 1971 prakticky upadl v zapomnění. Tak se stalo, že memristor byl neefektivním způsobem „znovuobjevován“. Jako kdyby byl ve výše uvedené citaci zakódován naléhavý vzkaz pro naše studenty a zároveň i pro jejich učitele: Přemýšlejme více o světě, v němž žijeme. Sledujme moderní trendy v oboru, ale se znalostí svých našich předků. Souboré technologie umožňují tyto vize realizovat, a to často v oblastech, kde by to málokdo očekával.

Text a foto:
prof. Ing. Dalibor Biolek, CSc., K-217

Experti odhalili potenciální počítačový útok

Tým bezpečnostních expertů z Masarykovy univerzity, Univerzity obrany a Ministerstva obrany ČR odhalil nebezpečnou celosvětovou síť. Zásadní novinkou byla okolnost, že tato síť nebyla tvořena napadenými počítači, ale útočníci získali kontrolu nad účelovými zařízeními jako jsou ADSL modemy. Stalo se tak vložním viru pojmenovaného Chuck Norris.

Ani dosti zkušený uživatel nemá šanci toto napadení zjistit, neboť potřebná data prostě nevidí. Na odhalení sítě se podílel také podplukovník Ing. Josef Kaderka, Ph.D., z Katedry komunikačních a informačních systémů Fakulty vojenských technologií Univerzity obrany.

Jak jste se konkrétně podílel na odhalení nebezpečné sítě?

Jsem členem týmu, zabývajícím se projektem obranného výzkumu s názvem CYBER, jehož poskytovatelem je Ministerstvo obrany a příjemcem Masarykova univerzita, Fakulta informatiky. Zabýváme se například analýzou některých druhů hrozeb a specifikacemi postupů a metodik, zjišťováním, jak naplnění těchto hrozeb odhalit a bránit se jim. Dále se podílím na ověřování možností využití pokročilých síťových sond při obraně datové sítě – jednu z těchto sond máme v rámci onoho projektu k dispozici i na naší škole.

Jak vzniklo podezření, že by se mohlo jednat o potenciální útok?

Na podzim minulého roku registrovaly zmíněné sondy na Masarykově univerzitě pokusy o navazování spojení s tamními počítači pomocí protokolu telnet. Tento protokol je již dnes velmi málo užívaný a v cílových počíta-

cích nebyl zpravidla nikdy podporován. Za normálních okolností mohou být tyto pokusy hodnoceny jako pokusy o útok s minimální závažností a dají se snadno filtrovat (tak je tomu u naší školy). V daném případě ale upoutaly dvě věci. Především počet pokusů byl mimořádně vysoký, což svědčí o jejich strojovém generování, a dále pocházely z relativně malých oblastí světa. Bližším zkoumáním bylo zjištěno, že se jedná o přípravu potenciálního útoku; technické detaily jsou nyní již dostatečně publikovány.

Kdo zjistil, zaznamenal, že hrozí nebezpečí?

Takovýto objev je vždy dílem jednotlivce, zde jím byl Ing. Pavel Čeleda, Ph.D., z Ústavu výpočetní techniky MU, mimochodem náš absolvent, který do roku 2006 působil na naší katedře. Po potvrzení objevu jsme si na první schůzce úkoly rozdělili. Dohodli jsme například, že pokud možno, nebudeme autory úto-

ku provokovat tím, že bychom se všichni připojovali na místa, kde se tito útočníci scházejí. Někteří tudíž pokračovali v aktivním průzkumu, jiní se zabývali analýzami získaných kódů programů, dalším monitorováním, přípravou návnad, ověřováním předpokladů, tvorbou textů pro publikace atd.

Jak dlouho se na projektu odhalení pracovalo?

První příznaky podezřelé aktivity se objevily kolem 10. října minulého roku, nicméně kdybych měl uvést konkrétní datum, pak asi 4. 12. 2009, kdy se konala zmíněná první schůzka. Od té doby nastala řada změn. Útočníci samozřejmě zjistili, že se o nich ví, a zpřísnili svá bezpečnostní opatření včetně automatického útoku na neopatrné zvědavce. Celá věc je stále živá; jen málo kdy se v oblasti počítačových věd povede sledovat něco podobného na vlastní oči.

Co vše by mohly viry způsobit?

Nejedná se o viry, ale spíše o červy; ještě přesněji o tzv. boty (toto pojmenování pochází od slova robot), jejich síť se pak označuje jako „botnet“. Domyslet dopady je dosti těžké, neboť se jedná o programy, jejichž chování lze dynamicky a na dálku změnit. V každém případě se ukázalo, že téměř každé moderní elektronické zařízení, zpravidla vybavené operačním systémem, může být jak cílem, tak i zdrojem útoku. Kvalitnější televizory nebo satelitní přijímače běžně disponují připojením k Internetu, v moderních domech lze na dálku zapínat topení nebo kamerovým systémem sledovat, zda je vše v pořádku. V průměru pak ovládat stroje, zapínat zařízení atd. Toto vše by mohli útočníci získat pod svoji kontrolu.

**Ptala se: Mgr. Zdeňka Dubová
Foto: mjr. Ing. Milan Jirsa**

Blahopřání k devadesátinám

Dne 22. května 1920 se v Hrušovanech u Brna narodil František Malý. Jeho otec byl železničním zaměstnancem – za první světové války ve Vídni, poté na Slovensku. Základní školu navštěvoval ve Zvolenu, po vyhoštění v roce 1939 se rodina vrátila na Moravu. Maturoval na reformním reálném gymnáziu v Židlochovicích, kde si pochvaloval seznámení se s třemi jazyky – němčinou, francouzštinou a latinou. Po druhé světové válce nastoupil v květnu 1945 na Přírodovědeckou fakultu Masarykovy univerzity v Brně a úspěšně ji v roce 1949 zakončil. Učitelství „štací“ nebylo mnoho. První umístěnka byla na gymnáziu v Orlové, kam dodnes rád zavítá, další na gymnáziu na Křenové ulici v Brně. Pak následovala (dnes

už neexistující) Střední pedagogická škola pro učitele národních škol na Poříčí a od roku 1960 Vojenská akademie v Brně, kde pracoval do roku 1982, kdy odešel do důchodu. Jeho pracovištěm byla Katedra fyziky. Celoživotní zálibou profesora malého je cestování a turistika. Poznávání nejenom exotických zemí je jeho největším koníčkem. Sám o sobě říká: „Nevykonal jsem žádné hrdinské činy, nebyl jsem pronásledován, dokonce jsem nebyl ani ve straně.“

Oslavenci přejeme pevné zdraví, pohodu na těle i duchu a spoustu životního optimizmu do dalších let.

Text: PhDr. Alena Šimková, CSc.

Z Mezinárodního kongresu infekčních nemocí

Ve dnech 9. až 12. března 2010 se v Miami (USA) uskutečnil již 14. kongres Mezinárodní společnosti infekčního lékařství. Cílem každoročních setkání je předávání nejaktuálnějších informací o výskytu infekčních nemocí, možnostech diagnostiky a léčby, přístupů v omezení šíření infekčních nemocí apod. Kongres byl příležitostí pro výměnu informací a názorů, osobních setkání odborníků z různých zemí a navazování spolupráce.

Vzhledem k vysokému počtu účastníků a prezentovaných témat kongres probíhal paralelně v několika sekcích zabývajících se specifickými tématy. Velká část prezentací byla formou vyžádaných přednášek. O úrovni kongresu a zájmu účastníků svědčí počet dalších přihlášených příspěvků, kterých bylo celkem 1500. Z nich bylo přijato 1050 posterových sdělení a dalších 50 ústních prezentací.

Program kongresu byl kombinací vědy, klinické medicíny, mikrobiologie a epidemiologie. K hlavním tématům patřila aktuální situace ve výskytu vybraných významných infekčních onemocnění (HIV, TBC, malárie, Dengue, H1N1 pandemická chřipka apod.). V případě H1N1 chřipky byla prezentována situace v Mexiku na počátku pandemie, globální surveillance chřipky a možná opatření při rozvoji pandemie. V souvislosti s tím byla

diskutována problematika očkování proti sezónní i pandemické chřipce, poukázáno bylo na současný stav a možnosti jeho zlepšení.

Některé bloky programu byly zaměřeny na ochranu cestovatelů do rizikových oblastí. Prezentovány byly rizika infekčních nemocí s navrženými možnostmi ochrany zdraví u cestovatelů. Příkladem může být blok prevence meningokokových onemocnění u cestovatelů s popisem globálního výskytu meningokokových infekcí, definováním vakcinace jako možné prevence, doporučením pro očkování cestovatelů a diskusí o zkušenostech s používáním současných meningokokových vakcín. K dalším tématům týkajících se vakcinace patřily například očkování proti pneumokokům, klíšťové encefalitidě, černému kašli nebo HPV

infekci. Dále byla specifikována aktuální situace i trendy do budoucna nejenom ve vývoji nových vakcín, ale i v přístupu k vakcinační politice.

Nové poznatky z kongresu budou využity při přípravě vojenských profesionálů (zdravotnických i nezdravotnických specializací), zvláště před výjezdem na zahraniční mise. Rovněž budou sloužit při plánování a řešení výzkumných projektů v oborech epidemiologie a mikrobiologie.

Pro případné zájemce o tematiku jsou abstrakta příspěvků k nahlédnutí na www.isid.org.

Text a foto:

pplk. MUDr. Jan Smetana, Ph.D.

Setkání vojenských epidemiologů v Hradci Králové

Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové ve spolupráci s Ústředním vojenským zdravotním ústavem pořádá ve dnech 18. – 19. 5. 2010 konferenci Ticháčkovy dny vojenských epidemiologů 2010.

Jedná se o tradiční setkání vojenských specialistů v oborech epidemiologie a mikrobiologie, které se koná jednou za dva roky. Konference se účastní i řada odborníků z různých civilních institucí a bývá vhodnou příležitostí k výměně názorů a zkušeností.

Tematicky je konference zaměřena na problematiku výskytu rizikových infekčních onemocnění jak v České republice, tak v zahraničí se zaměřením zejména na oblasti působení příslušníků AČR. Na konferenci budou diskutovány otázky týkající se zahraničních misí a možností ochrany zdraví vojáků při výjezdech do rizikových oblastí. Nedílnou součástí

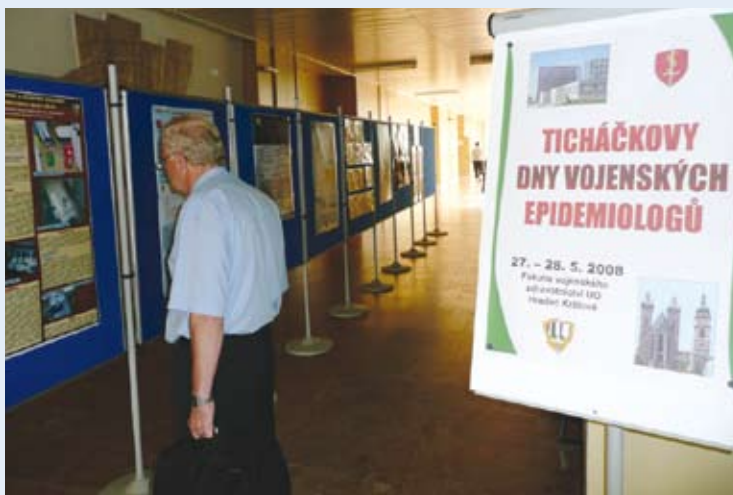
tí setkání bývá představení novinek v oblasti biologické ochrany AČR. Během konference budou prezentovány výsledky vědeckých a výzkumných aktivit v oborech epidemiologie a mikrobiologie v AČR, včetně účasti studentů doktorských studijních programů Fakulty vojenských technologií.

Konference bude probíhat v prostorách Fakulty vojenského zdravotnictví v Hradci Králové. Vítaná je účast všech se zájmem o zmiňovaná témata. Konference bude započítávána do systému celoživotního vzdělávání lékařů. V případě zájmu lze nalézt bližší informace

o konání konference (program konference, on-line přihláška, seznam přihlášených apod.) na internetové adrese www.pmfhk.cz.

Text a foto:

pplk. MUDr. Jan Smetana, Ph.D.

Prorektor UO přednášel na španělské námořní akademii

V týdnu od 1. do 5. března 2010 se ve španělském městečku Marin (Pontevedra) na Spanish Naval Academy uskutečnil seminář pro studenty vojenských škol. Hlavním obsahem týdenního semináře byla série specializovaných přednášek s Evropskou obrannou a bezpečnostní politikou určených kadetům z vojenských námořních škol z celé Evropské unie.

Akce byla organizována pod patronátem European Security and Defence College v Bruselu a jako součást španělského předsednictví v Evropské unii. Seminář se věnoval těmto hlavním tématům:

- Historie EU, pozice EU ve světě
- Spolupráce mezi státy EU
- Evropská bezpečnostní strategie
- Rozhodovací proces v ESDP
- Kapacity ESDP
- Námořní a pozemní operace EU
- Lisabonská smlouva
- Civilní aspekty krizového managementu
- Budoucnost ESDP
- Pozice Španělska v EU

Semináře se zúčastnilo celkem 26 kadetů z devíti zemí Evropské unie, většinou námořní specializace. K jednodennímu bloku, věnovanému námořním a pozemním operacím Evropské unie, se připojila asi dvoustovka místních kadetů z NAVAL Academy.

Přednášky byly zabezpečeny cestou pozvaných lektorů z Evropské unie (Polsko, Německo, Řecko, Itálie, Nizozemí, Francie a ČR). Prorektor Univerzity obrany plukovník Jaroslav Průcha byl pozván jako významný odborník do panelu pozemní operace Evropské unie, kde přednášel o operaci EUFOR Tchad/RCA, do které byl po dobu deseti měsíců zapojen jako národní představitel České republiky na operačním velitelství OHQ v Paříži.

Mezinárodní seminář přispěl k prohloubení všeobecných znalostí mladých kadetů o Evropské unii. Současně jim umožnil bližší seznámení se španělskými ozbrojenými silami, zejména s námořnictvem. V rámci doplňkového kulturně poznávacího programu se seznámili také se Španělskem, zdejšími zvyky, historií a tradicemi. Současně se naplnilo další poslání této akce – internacionalizace studia, interakce v multinárodním prostředí a vytvoření neoficiálních kamarádských vztahů mezi kadety z různých zemí.

**Text: na základě podkladů dodaných plk. Ing. Jaroslavem Průchou zpracovala redakce
Foto: archiv plk. Ing. Jaroslav Průcha**

Z bývalého letce šansoniér

Hlas Joela Brose jsem poprvé uslyšela, když jsem si na internetovém serveru t-music přehrála jeho píseň „Láska si věku nevšimá“. Cítila jsem hluboké pohnutí. Tu píseň jsem poslouchala několikrát dokola. Pár dnů poté nás dohromady svedla šťastná náhoda. Nad sklenkou dobrého francouzského vína z jeho domoviny jsme hovořili o jeho pestrém životě, mnoha profesích, které zakusil, i o jeho životních postojích. Příjemnou atmosféru setkání dokreslovala jeho sympatická žena Jana, dva roztomilí jorkšíři Gordon s Anetou a mluvící papoušek Koryna, který však se mnou odmítal komunikovat.

Zato pán domu mluví hezky česky – s milým francouzským akcentem. A ještě krásněji zpívá. Při návštěvě u nich doma Joel Bros zpíval a hrál na kytaru v doprovodu akordeonistky Kláry Šmahelové jenom pro mě.

Narodil jste se v Kongu, dětství jste strávil v Alžíru, pak jste žil ve Francii, působil jste na Slovensku, v Indonézii a nyní žijete na Moravě. Která z těchto zemí je vašim opravdovým domovem?

Jsem tak zvyklý cestovat, že pro definování domova mám své speciální parametry. Za prvé: jsou to dětské suvenýry z jihu Francie, odkud pochází má rodina. V kraji Camargue, ve které jsem žil, byli divocí koně a černí divocí býci...

Za druhé: všude, kde pobývám, zůstávají lidské pocity. Když se dívám do minulosti, uvědomuji si, že uchovávám pouze ty pozitivní. Myslím, že když se snažíte přijímat druhé kladně a bez předsudků, můžete si vytvořit pocit domova všude. Je to vzájemné, pozitivní se vám vrací.

Za třetí: je to láska. To je můj nejsilnější parametr a to bude má poslední a konečná odpověď. Můj domov se nachází tam, kde jsem s Janou: to může být na Moravě, v Indonézii, atd. Prakticky to je nyní především na Slovácku.

Jak to, že jste se usadil zrovna v Brně?

Jak víte, před současnou kariérou šansoniéra, jsem byl letec. Šestadvacet let ve francouzském vojenském letectví, z toho patnáct v diplomatických službách! Na základě mých jazykových znalostí a sympatie k československému národu, jsem byl v roce 1992 poslán na Vojen-

skou akademii do Brna, abych absolvoval tzv. Kurz generálního štábu. Tak jsem „přistál“ v Brně.

Jaké jsou vaše vzpomínky na Vojenskou akademii v Brně?

Byl jsem tehdy prvním západním studentem Kurzu generálního štábu. Už předtím jsem se však o Československo hodně zajímal. Tři roky před kurzem jsem byl shodou okolností na stáži v Praze. Zastihla mě tam revoluce. Po svém návratu do Francie jsem byl o něco později poslán na tehdejší Vojenskou akademii do Brna. Hned od začátku jsem se tady cítil jako doma. Výuka probíhala v češtině. Ze začátku jsem rozuměl víc a víc. Absolvoval jsem s červeným diplomem. Byl jsem vyhodnocen nejlepším studentem kurzu a speciálně pro mne hráli vojenskou fanfáru! Získal jsem cenu rektora a certifikát ohledně absolvování jazykové zkoušky z češtiny. Je na něm podpis mé manželky, která mě na Vojenské akademii učila češtinu. Tenkrát mi na slavnostní vyřazení přinesla kytici...

Takže se dá s trochou nadsázky říct, že jste se díky Kurzu generálního štábu oženil do Brna...

Vrátil jsem se do Francie a pokaždé jsem jí volal na Nový rok, abych jí popřál. Vždy jsem se zeptal, jak se má, a když mi jednou řekla „nic moc,“ přijel jsem za ní a zůstal.

Navštívil jste někdy Vojenskou akademii, dnes Univerzitu obrany?

Jednou jsem se tam v roce 2003 nebo 2004 zastavil, abych nabídl své konzultantské, tlumočnické a překladatelské služby.

Ale nikdo se mi pak už neozval.

Čím se jako konzultant zabýváte?

Již dlouhodobě se zabývám: politikou Evropské unie v oblasti bezpečnosti a obrany, zejména trendy do budoucnosti – to znamená úvahami ohledně vybudování a definování nové společné strategie obrany EU.

Koukám, že ve svém životě máte pestrou paletu profesí, jimiž jste prošel. Pokuším se je vyjmenovat: vojenský pilot, diplomat, konzultant, divadelník, scénárista, režisér, lingvista, tlumočník, překladatel, publicista, hudebník, šansoniér... Zapomněla jsem na něco?

Začal jsem „pilotovat“, když mi bylo sedmnáct let a poté, co jsem se dozvěděl, že kvůli očím nemůžu být stíhacím pilotem, jsem dělal i výsadkáře. Můžu říci, že jsem dělal, a dělám ve svém životě to, co mě zajímá, i když občas to není tak jednoduché. Já si myslím, a to je to, o čem píšu a zpívám, že život je tak krásný, že je třeba si všech momentů užít. To, co však nevíte je, že s hudbou a divadlem jsem začínal už jako student. Pracoval jsem v divadle „Théâtre de l'Est Parisien“, kde potom přišli hrát Bolek Polívka a Chantal Poullain. To je zajímavé! Česko-francouzský pár!

Která z těch všech profesí je (či byla) nejoblíbenější?

Všechno je zajímavé a každá profese mi dala nějakou rozkoš. Víte co? Život je třeba z praktického a filozofického hlediska brát jako velké divadlo. Nevíme, proč existujeme, nevíme, k čemu směřujeme. Myslím, že nemá cenu brát život tak upjatě, vážné jsou spory, války, to jsem si také zažil. Pokora a skromnost, to jsou pro mne nejdůležitější rysy člověka: brát to, co nabízí život v plné skromnosti a dělat to, co je nám nabízeno životem...

Nestýská se vám po létání?

Ne, nikdy se mi nestýská. Je určitý čas na něco a hotovo! Když můžu létat, jsem rád, ale nehledám to. Létal jsem asi na všem, co můžu „držet“ ve vzduchu. Je třeba také, ve vši skromnosti, nechat místo mladším.

Jak to, že se z bývalého letce stal šansoniér?

Šansony jsem zpíval a poezii se věnoval už od dětství. Studoval jsem kytaru, když mi bylo třináct let. Jako autor-interpret jsem se zúčastnil mnoha soutěží a vyhrál je. Mým cílem bylo umění a zpěv. Léhat bylo mým druhým cílem, k němuž jsem se dostal ve svých sedmnácti, když jsem dostal licenci. K profesionální kariéře letce jsem se dostal „náhodou“, když jsem byl ve svých dvaadvaceti jako student „povolán“ na vojnu. V té době jsem působil už čtyři roky v

divadle a v hudbě. Má kariéra byla jasná: umění! Ale v divadle, kde jsem pracoval, jsem se seznámil s jednou kolegyní, která byla čerstvou emigrantkou z Československa a říkala nám, co se „tam“ děje. Ve Francii o tom nikdo veřejně nemluvil. Byla železná opona, vše bylo tabu!

Když jsem nastoupil na vojnu, dostal jsem o letectví více informací. A říkal jsem si: „Joeli, zkus leteckou akademii, jestli se ti to podaří, budeš moc bojovat, aby tato část Evropy byla svobodná, demokratická a vyšla z toho totalitního režimu.“ Když tato centrální Evropa byla osvobozena, říkal jsem si: „Joeli, ty se můžeš vrátit k původnímu povolání – k umění!“

Takže teď má přednost skládání textů i hudby a zpívání šansonů?

To není otázka přednosti, ale otázka vyjádření: Jako důstojník ve službě jsem předtím neměl možnost vyjadřovat se na veřejnosti umělecky kvůli tzv. povinnosti rezervy, ale teď jako důstojník ve výslužbě, mohu. A to mi nebrání v tom, abych měl současně i aktivity konzultanta.

Jaký máte repertoár?

Vycházím z tradice francouzského šansonu, ale ten má mnohem pestřejší podobu, než jaká je prezentovaná např. tady v České republice. Vstřebává vlivy i jiných hudebních stylů. Podstatné je, že v něm hraje důležitou roli text a jeho vyjádření. Nejde pouze o hudbu. Proto jsme náš současný styl nazvali bluemenco, je to spojení šansonu, blues i flamenca, často ve specifickém rytmu. Ale o tom bych mohl mluvit dlouho. Lepší je si nás poslechnout.

Kde vás můžeme uslyšet?

Když si například na internetu zadáte na serveru Google „joelbros“, objeví se vám několik webových stránek, na kterých najdete i mé písně. Jinak vám už teď mohu sdělit, že 15. května budu vystupovat s kapelou Bluemenco v Brně v rámci Muzejní noci, 2. června na Brněnské přehradě v rámci festivalu ohňostrojí Ignis Brunensis a 17. června na festivalu Smetanova Litomyšl.

Ptala se: Mgr. Zdeňka Dubová

Foto: archiv Joel Bros

Nová kniha o zbraních

V průběhu měsíce dubna tohoto roku se v knihkupectvích objevila nová kniha „Československé a české MALORÁŽOVÉ ZBRANĚ a jejich život“. Jejimi autory jsou Lubomír Popelínský, emeritní profesor Univerzity obrany, autor řady knih a František Tesař, dlouholetý pracovník v montáži zbraní.

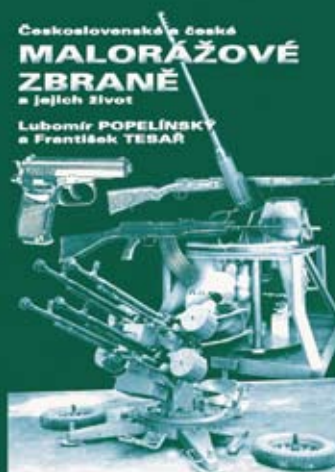
Kniha uvádí přehled zbraní vzniklých na území našeho státu od roku 1918 po současnost a také zbraní zahraničních, pokud byly nějakým způsobem svázány s naším státem. Protože má za úkol čtenáře seznámit nejen se samotnými zbraněmi, ale i s tím, co se ko-

lem nich stalo a může stát, je v názvu knihy použit termín „život zbraní“.

Ještě k termínu „malorážové zbraně“. Podle současného označování jsou to takové zbraně, jejichž ráže nepřesáhne cca 40 mm. Pistolemi počínaje k nim patří samopaly, pušky, kulometry, granátomety a malorážové automatické kanóny, ale řadí se k nim i ruční protitankové zbraně a další zbrojní zařízení.

Knihu vydalo brněnské nakladatelství LYNX v nákladu 1200 kusů.

Text: prof. Ing. Lubomír Popelínský, DrSc.

Rychlostní schopnosti a trénink rychlosti

Sportovní výkon u krátkých hladkých běhů je determinován hlavně vysokou úrovní rychlostních a silových schopností. Výsledný čas v těchto disciplínách je určován startovní reakcí, akcelerací, maximální běžeckou rychlostí a rychlostní vytrvalostí.

U běhu na 200 m se vzhledem k charakteru závěru tratě hovoří i o speciální sprinterské vytrvalosti. Výkon u disciplín (60, 100 a 200 m) je krátkodobý, patří do skupiny tělesných cvičení vykonávaných maximální intenzitou. Rychlost se zdá být podmíněna do značné míry geneticky. Závisí totiž převážně na jediném faktoru, jímž je poměr počtu rychlých vláken v pracujících svalech. Vysoké procento vláken IIb je obecně předpokladem všech výbušných a rychlostních výkonů, jež neprobíhají déle než cca 6 s a závisí v převážné míře na produkci ATP – CP systému. Vlákna IIa jsou důležitá pro rychlostní vytrvalost, jež se vyznačuje převahou anaerobní glykolýzy a kumulací laktátu (Grasgruber, Cacek 2008). Proto se u sprinterů nachází menší procentuální zastoupení pomalých (SO) vláken (Melichna, 1981). Melichna uvádí zastoupení svalových vláken sprinterů v tomto poměru: FG – 37%, FOG – 22%, SO – 41%. Stejný autor zjistil, jak jsou procentuálně zastoupena svalová vlákna u konkrétního sprintera: FG – 38,4%, FOG – 30,8%, SO – 30,8%.

Adaptace při rozvoji rychlostních pohybových schopností spočívá především na zvýšení obsahu ATP a CP ve svalové tkáni. Toto přizpůsobení spočívá hlavně v rozvoji glykolytického metabolického potenciálu kosterního svalu, neboť při této práci hlavně na jejím počátku z důvodů nedostatečného přísunu O₂ do svalu dochází ke vzniku kyslíkového defi-

citu. Zdrojem energie je v tomto případě při cvičení trvajícím kolem 2 min především svalový glykogen. V tomto případě vzniká velké množství kyseliny mléčné, která se z části 70% transportuje do jater a vrací v podobě glukózy opět do svalu (Havlíčková a kol. 2004).

Regenerace svalů po rychlostním tréninku bývá obvykle rychlá (24 – 48 h), ale je lépe přihlídnout k individuálním potřebám. Potřeba

zotavení se pochopitelně zvyšuje, pokud je více zapojována anaerobní glykolýza (Grasgruber, Cacek, 2008).

Rychlostní trénink

Tento trénink zařazujeme většinou 2 – 3x týdně. Nemělo by docházet k chronickému přetěžování organismu a ke vzniku únavy. Před tréninkovou jednotkou by měla být dostatečná pauza odpočinku, nesmí předcházet výkony vyvolávající únavu, tak aby byla zajištěna maximální výchozí hladina CP a snad i glykogenu ve svalové tkáni. Trénink rychlostních schopností podporuje také posilování, doplňkový vnější odpor s principem kontrastu, tj. střídání zatěžování s odporem a bez odporu, rozvoj pohyblivosti a svalové pružnosti, koordinace atd. Rychlost nelze vyvíjet bez základu obecné zdatnosti. Hodnoty rychlostních ukazatelů musí být vždy maximální, nebo prodloužíme pauzy odpočinku, či přerušíme trénink úplně.

Klasický sprinterský trénink zahrnuje běžecké intervaly o kratší vzdálenosti a delších přestávkách, které jsou doplňovány plyometrickým a silovým tréninkem. Pokud chceme, aby byl fyziologický efekt tréninku maximálně ideální, neměla by délka série o mnoho přesahovat čas dosažovaný na konkrétní trati a rychlost pohybu by měla být co nejvyšší. V případě, že použijeme trénink se zátěží, rychlost pohybu pochopitelně klesne a snižuje se specifická nervová adaptace svalu. Počet sérií při použití zátěží by nikdy neměl být vysoký (max. 10) a přestávky mezi sériemi musí zaručit kompletní zotavení (po 60 m běhu 3 – 5 min.).

Regenerace mezi sériemi je rychlejší, pokud jsou pauzy spojeny s aktivním pohybem, neboť se tím urychluje odstraňování laktátu. Trénink by měl končit při prvních signálech nástupu únavy, tj. při zhoršování časů při opakování úseků (Grasgruber, Cacek 2008).

Text: Tomáš Leuchter

Foto: Mgr. Zdeňka Dubová

Test laktátové křivky

Centrum tělesné výchovy a sportu, ve spolupráci s Vědeckým a servisním pracovištěm tělesné výchovy a sportu v Praze (CASRI), uskutečnilo 18. února tohoto roku již druhé specializované měření orientované na zjištění úrovně vytrvalostních schopností pomocí laktátové (LA) křivky.

Laktátová křivka ukazuje koncentraci laktátu v krvi v závislosti na tepové frekvenci, respektive k podávanému výkonu. Je to diagnostický nástroj, který jasně prokáže tělesnou zdatnost v oblasti vytrvalosti. Na základě testu LA křivky byly účastníkům z řad dobrovolníků z Univerzity obrany zjištěny dva prahy: aerobní tepový práh (AP) při koncentraci 2 mmol/l a anaerobní práh (ANP) při 4mmol/l.

Obecně platí, že do tělesné zátěže v úrovni AP tělo využívá k energetickému krytí pohybové aktivity prioritně tuky, jejichž zásoba je teoreticky neomezená. Mezi prahy je tělo zásobeno tuky i cukry, přičemž spotřeba cukrů začíná převládat a nad ANP prahem je energie kryta téměř jen cukry, které nám však postačí

asi na 100 – 120 min zátěže. Je zde i jeden důležitý aspekt, kdy mezi prahy je tělo schopno laktát odbourávat a vracet do metabolického systému, kdežto nad ANP prahem dochází k jeho hromadění a tzv. zakyselení svalů.

Znalost obou těchto prahů nám tak umožňuje postavit efektivní tréninkový plán vedoucí ke zvýšení vytrvalosti, který bude dané osobě „ušitý“ přímo na míru. Takto vytvořený tréninkový plán nemusí využívat pouze sportovci, kteří vyžadují zlepšování či udržení kondice, ale může být aplikován i u osob, které sport neberou až tak vážně, ale chtějí redukovat hmotnost, respektive snížit podíl tuků

v těle. Samotné vyšetření na bicyklovém ergometru trvalo přibližně 30 minut a krev byla bezbolestně odebrána z krevního lalůčku. Velkým kladem tohoto testu je, že nedochází k úplnému vyčerpání organismu.

Centrum tělesné výchovy a sportu ve spolupráci s CASRI již teď plánuje další měření, které by se mělo uskutečnit na podzim. Jelikož je tato akce organizovaná vždy pro všechny příslušníky UO tak věříme, že účast na tomto šetření bude minimálně taková jako v únoru.

Text a foto: pplk. PhDr. Jiří Sekanina

Otevřený přebor AČR v lyžování

Ve dnech 22. – 26. února tohoto roku se uskutečnil otevřený přebor Armády České republiky v lyžování v lokalitě Horní Mísečky v Krkonoších. Pořadatelem bylo Oddělení tělovýchovných aktivit – Středisko tělesné výchovy a sportu Ministerstva obrany. Závodilo se jak v běžeckých, tak i sjezdových disciplínách. Přeboru se zúčastnilo reprezentanční družstvo Univerzity obrany složené ze zástupců Fakulty ekonomiky a managementu, Fakulty vojenských technologií i Fakulty vojenského zdravotnictví.

V běžeckém lyžování obsadil v třetí vě-

kové kategorii mužů druhé místo pplk. Jiří Měchura (FVZ Hradec Králové) v běhu na 15 km volnou i klasickou technikou. Běh žen na 7,5 km v první věkové kategorii se stal jasnou záležitostí reprezentantek Univerzity obrany, když v běhu klasickou technikou obsadily první dvě místa v pořadí: 1. místo pprap. Markéta Janatová (FEM) a 2. místo prap. Helena Holečková (FVT). V běhu volnou technikou na 7,5 km obsadily naše reprezentantky kompletní stupně vítězů ve stejném pořadí jako v klasice, na třetím místě je doplnila prap. Denisa Skalková (FVZ). Za zmínku stojí také 4. místo

mjr. Zuzany Kročové (FVZ) v běhu klasickou technikou třetí věkové kategorie žen.

Ve sjezdovém lyžování byly na pořadu závody ve slalomu speciál a v obřím slalomu. Za zmínku stojí 5. místo ve slalomu speciál a 3. místo v obřím slalomu prap. Pavla Smejkalová (FVZ), které si vybojoval v silné konkurenci. Naši ostatní reprezentanti skončili na konci startovního pole. Ve třetí věkové kategorii žen nenašla konkurentku mjr. Zuzana Kročová (FVZ) a zvítězila jak ve slalomu speciál, tak i v obřím slalomu.

Text a foto: pplk. Mgr. Stanislav Chvosta, CTVS

Přežili v džungli Francouzské Guyany

V druhé polovině března letošního roku absolvovali dva studenti Univerzity obrany speciální vojenský výcvik ve Francouzské Guyaně v Jižní Americe. I zkušení profesionálové české armády, kteří kurzem přežití u cizinecké legie prošli, popisují tento dvoutýdenní výcvik v rovníkové džungli jako „peklo v řetězech“. Praporčíci Petr Matouš a Jiří Jun tvrdí výcvik zvládli a ještě s velmi dobrým výsledkem. V rámci sto deseti účastníků byl Petr hodnocen jako nejlepší a Jirka skončil do dvacátého místa.

Praporčíci Petr Matouš a Jiří Jun, studenti třetího ročníku studijního modulu velitel mechanizovaných a tankových jednotek Fakulty ekonomiky a managementu, byli v letošním roce vybráni jako nejlepší ze skupiny COMMANDOS, což jim zajistilo „vstupenku“ na kurz přežití. „Oba studenti jsou v porovnání se svými vrstevníky nadprůměrně odborně připraveni a fyzicky zdatní. Jsem hluboce přesvědčen, že oba absolvují extrémně zátěžový kurz úspěšně,“ hodnotil vyhlídky studentů pedagog podplukovník Zdeněk Flasar z Katedry vojenského managementu a taktiky FEM před jejich odjezdem. Jak je vidět, vůbec se nemýlil.

Kurz přežití v pralese Francouzské Guyany naši studenti absolvovali společně s posluchači francouzské vojenské školy École Spéciale Militaire de Saint-Cyr. Kurz pro ně každoročně pořádá 3. pluk pěchoty cizinecké legie, který má v Guyaně kasárna v Kourou. Legionářský pluk má vyčleněných asi třicet instruktorů pro Centrum výcviku v rovníkových oblastech (CEFE) se základnou přímo v džungli, odkud se vyráží do náročných terénů. Každý z našich studentů byl přidělen k jiné četi.

„Výcvik byl rozdělen do tří základních fází. První fáze byla čtyřdenní a obsahovala především překonávání různých překážek v džungli. Při tom jsme se pohybovali celou dobu ve vodě a v bahně. Jedna překážková dráha trvala až pět hodin. Nešlo ale jen o sílu a vytrvalost, ale také o logické uvažování. Bez toho se dráha nedala překonat,“ vzpomíná praporčík Jiří Jun.

Druhá fáze představovala samotné přeži-

tí – čtyři dny a tři noci odkázáni jen sami na sebe. „Byli jsme vysazeni jako četa na neznámém místě v džungli. Obdrželi jsme pouze zbraň na osobní ochranu, mačetu, buzolu, sůl a tablety na úpravu vody. Během těch čtyř dnů jsme dostávali různé úkoly: postavit přístřešek, rozdělat oheň, připravit pasti na ryby a divokou zvěř. Ulovit se nám toho moc nepodařilo, takže jsme se živili různými plody nebo dužinou bambusu,“ říká praporčík Jun.

„Vzdát to nejde. Jste reprezentanti české armády. Děláte vše, co můžete,“ říká praporčík Petr Matouš

Při takovém výcviku v džungli neustále hrozí zranění a výjimkou není ani smrt. „O život jde v podstatě pořád, nebezpečný je každý pohyb. Ale do situace, kde by nám bezprostředně hrozila smrt, jsme se nedostali,“ prozrazuje praporčík Petr Matouš a dodává: „Úrazy tam jsou hodně časté. Běh před námi tam měli useknutý prst. Běžné jsou bezvědomí, šok nebo svalový třes z vyčerpání, krvavé odřeniny či zlomené nosy. Ke zranění dochází hlavně na překážkových dráhách, kde někteří účastníci padají doslova na hlavu.“

Největší nebezpečí ovšem představuje hmyz. Komáři a moskyti zde totiž přenášejí malárii, tisíce drobných mušek způsobují leishmaniózu, tedy nekrozu tkáně. Proto jsou nezbytná preventivní očkování, aplikace antimarialik a užívání repelentů s vyšším obsahem účinné látky. Nebezpečné bývá také uštknutí hadem, kousnutí pavoukem a bodnutí štírem. „Bylo potřeba si dávat pozor také na housenky, některé druhy jsou smrtelně jedovaté, a žáby, čím barevnější, tím horší,“ vypočítává asi největší rizika pobytu v jihoamerickém pralese praporčík Petr Matouš.

I když náplní poslední fáze výcviku byla taktika a komplexní cvičení, podle studentů nešlo o klasický bojový výcvik. Kadeti se pře-

souvali džunglí a prováděli různé útočné akce. Všechno navíc znepříjemňoval tropický déšť a vysoké denní teploty. V pět hodin ráno tam bylo „jen“ třicet stupňů, přes den pak čtyřicet a pětadevadesátiprocentní vlhkost. V tom mokru prý obstál letní polní stejnokroj české armády i další výstrojní součástky. „S letními maskáči jsem byl naprosto spokojený. Hlavně naše boty do džungle jsou perfektní a hodí se pro tamnější podmínky,“ hodnotí praporčík Matouš.

Tvrdost výcviku umocňovalo právě určité odříkání a někdy dokonce hladovění. Ve čtyři se vstávalo, v pět začínal výcvik, oběd se většinou nestíhal. „V mé četi jsem měl za celou dobu pouze dvakrát oběd. Večer jsem přišel z výcviku, postavil si přístřešek a snědl si svou denní dávku. Bylo to jediné teplé jídlo za celý den, a to z francouzské bojové dávky potravin. Spát jsme chodili kolem devíti večer a spali jsme v závěsné síti tzv. hamaku. Zhubl jsem tři kilogramy,“ upřesňuje Petr Matouš.

Podle vyjádření našich studentů kurz přežití dokončí zhruba šedesát procent účastníků. Výcvik je tam těžký hlavně tím prostředím, to se ve střeoevropských podmínkách nedá napodobit. Každá činnost tam vyžaduje zvýšené fyzické vypětí. „Je to pro mě neskutečná zkušenost, jelikož jsem nikdy takový kurz neabsolvoval. Naučil jsem se něco o svém těle, co vydrží, nevydrží a že když je člověk vyčerpaný, tak to nemusí být pouze fyzicky, ale i psychicky. Nyní vím, kde jsou mé limity a jak se podle toho zachovat,“ říká praporčík Jiří Jun a jeho kolega praporčík Petr Matouš dodává: „Některé prvky z výcviku využijeme ve skupině COMMANDOS. Než půjde budoucí velitel do jednotky, je dobré, když si prožije něco podobného. Jste pod neustálým fyzickým a psychickým tlakem, což je důležité pro naše budoucí povolání.“

Text: Pavel Pazdera

Foto: ESM Saint-Cyr a archiv R. Hlubučka

Voda, životní prostředí a auta

V titulku je definován program květnových a červnových akcí na brněnském výstavišti, ale začněme vodou. Hrozbou 21. století je její nedostatek. V současné době nemá přístup ke kvalitní pitné vodě 1,1 miliarda lidí, z toho 65 % v Asii a 27% v Africe a 2,4 miliardy nemá zajištěno čištění odpadních vod. Připočítáme-li možné oteplení planety, pak prognózy zpravodajských služeb předpovídající války o vodu jsou v některých oblastech víc než pravděpodobné. Od 25. do 27. května letošního roku proběhne Watenvi. Název skrývá 16. mezinárodní veletrh techniky pro tvorbu a ochranu životního prostředí ENVIBRNO a 16. mezinárodní vodohospodářskou výstavu Vodovody a Kanalizace. Odborný program je zaměřen na legislativu v souvislosti s přijetím evropské směrnice o nakládání s odpady. Do roku 2020 by se mělo recyklovat 50 % odpadu z domácností a 70 % odpadu ze stavebnictví a demolic a část energeticky využívat ve spalovnách. S odpadem souvisí i novela Vodního zákona a čištění odpadních vod, což bude dalším tématem veletrhu, na něž reagují i vystavovatelé. Firma Fontana R CZ předčistišuje česly odpadní vody automobilky v Kolíně, čistí chladicí vodu v Unipetrolu v Litvínově a v brněnské čistírně v Modřicích zachycuje tuky. Z dalších vystavovatelů to budou LK Pumpservices, Pipelife a Veolia voda ČR. Za pozornost stojí rovněž účast Chorvatů s projektem Jadran, kde bude třeba vyčistit 90 % odpadní vody ze sidel zatěžujících moře. Jde o obchod za 120 milionů eur a příležitost pro naše podnikatele.

Úloha českých zemí je ve vývoji automobilizmu nezastupitelná. Už v Malém čtenáři z roku 1909 je fotografie nákladního auta s malorážním dělem na ložné ploše. V připojeném textu stojí: „Auto bude pro-

následovati po cestě nepřátelský avion by ho sestřelilo.“ Ve stejném čísle je fotografie skříňové úpravy nákladáku, který byl určen pro potřeby pošt v Černé Hoře. Obě dvě auta byly značky Laurin Klement, dělo bylo škodovacké a poštovní úprava pro Černou Horu reprezentovala kvalitu. Auto mělo překonávat výškové rozdíly a horské cesty balkánských hor. České země jako průmyslové srdce Rakousko-Uherska tak expandovaly na východ i na jih směrem na Balkán. Současnost našeho automobilového průmyslu uvidíme na Mezinárodním veletrhu užitkových automobilů AUTOTEC 2010 od 5. do 10. června. Jde o jediný veletrh užitkových vozidel ve střední Evropě a patří mezi pět nejvýznamnějších světových veletrhů. Bude rozšířen o kategorii osobních automobilů M 1 a youngtimery, což jsou vozidla vyrobená do roku 1985. Jednostopá, trojstopá i dvojitopá vozidla této kategorie bude prezentovat 1. veletrh zaměřený na youngtimery Classic Show 2010 včetně kultovních aut z USA, Japonska a Evropy. Bude se tak na co dívat.

Dr. Vít Pospíšil**Lístky na veletrh**

Studenti, uvedené veletrhy můžete zdarma navštívit; jak? Nejpозději 7 dní před zahájením veletrhu (pozdější objednávky nebudou vyřizeny) si musíte u paní Jarmily Kluckové (Kounicova 65, kancelář 112 ve 3. – rektorském – patře), telefonicky na 442732 anebo e-mailem na adresu jarmila.kluckova@unob.cz – což doporučujeme – objednat jmenovitě potřebný počet vstupenek. Nezapomeňte uvést hodnost, učební skupinu a kdo si lístky přijde vyzvednout (jeden vyzvedávající maximálně 10 lístků nebo pro jednu učební skupinu).

Knihovníci za totality

Následující text má připomenout, jak se za totality chovali knihovní inspektoři a jak naproti tomu někteří knihovníci, a též, co jsem zažil coby knihovnik ve věznicí na Borech.

Zachránci spisů TGM

Zajímavé záchrany knih určených k likvidaci se v Pedagogické knihovně odehrály v letech padesátých a šedesátých. V padesátých letech v rámci boje proti tzv. masarykismu byly všechny knihovny vyzvány, aby odeslaly všechny Masarykovy spisy do Ústavu dějin KSČ v Praze. Ten si prý ponechal jen dva exempláře od každého titulu a všechny ostatní šly do stoupy. V Pedagogické knihovně v Brně se však našli tři odvážlivci, kteří spisy TGM zachránili, i když riskovali vězení. Byli to ředitel knihovny František Plachý, dva bývalí zemští školní inspektoři degradovaní na bídné placené knihovníky – PhDr. Jan Vaněk

a prof. Eduard Lendl (děd tenisty Ivana Lendla) a PhDr. Jan Vodnařík, jinak obětavý lidumil z Blahoslavova domu. Jak je zachránili? Jednoduše prohlásili Masarykovy spisy za ztracené a ukryli je mimo knihovnu.

Když v roce 1968 svitlo v „pražském jaru“ opět na lepší časy, bylo oněch několik desítek spisů přemístěno zpět do mateřské knihovny s tím, že se zařadí do skladiště a pořídí se katalogizační lístky, aby se spisy mohly znovu půjčovat. Vedoucí katalogizačního oddělení prof. Jiří Sýkora však radil vyčkat dalšího vývoje. Díky jeho prozíravosti spisy zkatalogizovány tedy nebyly a závčas se odebraly do svého úkrytu. Tak byly zachráněny podruhé. A teprve po listopadu 1989 se navrátily do knihovny natrvalo.

Jiří Sedlák

Nekrolog

Dne 19. února t. r. zemřel po dlouhé těžké nemoci, ve věku osmdesáti tří let, historik generál doc. PhDr. Josef Domaňský, CSc. Narodil se v dělnické rodině v Havlíčkově Brodě, kde absolvoval reálné gymnázium. Po válce vystudoval Filozofickou fakultu v Brně. V letech 1949-1951 vyučoval ve Státním kurzu pro přípravu pracujících na vysoké školy ve Frenštátě p. R. V říjnu 1952 přišel na Vojenskou technickou akademii v Brně (dnes Univerzita obrany) na tzv. Sociálně ekonomický cyklus a to na pracoviště historie.

První oblastí jeho vědeckého bádání byla historie poválečného Československa a úloha armády v ní (ve spolupráci s JUDr. Jaromírem Navrátilem). K tomu napsal dvě vědecké práce, druhou dokonce čtyřsvazkovou. Na základě toho dosáhl titulů PhDr., CSc., a docent. Druhou oblastí jeho dlouhodobého zájmu byla léta šedesátá, jak o tom svědčí publikace 21. srpen 1968 (spoluautorem byl PhDr. Antonín Benčík, CSc.). Této tématice se intenzivně věnoval do nedávné doby. Dala se očekávat hluboká syntetická práce, jejíž dokončení bohužel přervala smrt. Napsal čtrnáct skript a publikoval ve sbornících VA a brněnské Filozofické fakulty a v časopisech Historie a vojenství, Lidová armáda a jinde.

Na počátku šedesátých let formoval nové vedení Kateder sociálně ekonomických věd. Ve druhé polovině šedesátých let přibral další katedry a spolu s docentem JUDr. L. Matyskou, CSc., založil na VA AZ Fakultu společenských věd a stal se jejím děkanem. Po sovětské okupaci 21. srpna 1968 byl normalizátory vyhozen, později degradován z podplukovníka na vojína a ocitl se jako korektor v jedné brněnské tiskárně. Spolu s historikem prof. PhDr. Menclem, CSc., v Praze a s Brňany založil sdružení „osmašedesátníků“ zvané Obroda. Po listopadu 1989 byl rehabilitován a povýšen na generála. Do rozpadu Československa pracoval na Ministerstvu obrany jako poradce pro otázky vojenského školství.

Aktivně se účastnil masarykovských symposií v Hodoníně, kde publikoval řadu studií.

Jako historikovi mu vždy šlo o historiografii hluboce teoreticky a metodologicky fundovanou. Dovedl se dívat na různé problémy i filosoficky, jak o tom svědčí například jeho referát na mezinárodní konferenci na Vojenské akademii CATE '93. Vyjadřoval se též ke koncepčním otázkám společenských věd a také opakovaně k otázkám české státnosti, zvláště k tématu zabezpečení naší země v mezinárodních souvislostech. Jeho vzdělání bylo tak široké a hluboké, že dovedl na jakoukoliv otázku odpovědět malou přednáškou. Dovedl obětavě pomáhat mladým studujícím a vdovám po kolezích i jiným potřebným lidem.

Smrt generála docenta Josefa Domaňského je vážnou ztrátou pro českou historiografii a bolestnou ranou všem jeho příbuzným, kolegům a přátelům. Bude nám chybět. Čest jeho památce!

Plk. v. v. doc. PhDr. Jiří Sedlák, CSc.

V. reprezentační ples Fakulty ekonomiky a managementu

V pátek 19. března 2010 uspořádali příslušníci Fakulty ekonomiky a managementu v Klubu UO v pořadí již pátý reprezentační ples.

Pozvání děkana FEM na ples přijali čestní hosté, mezi nimiž nechyběli rektor-velitel prof. Ing. Rudolf Urban, CSc., s chotí, předsedkyně závodního výboru ČMOSA doc. Ing. Šárka Sobotková, CSc., s manželem a generální sponzor – ředitel firmy T-Soft Praha Ing. Jaroslav Pejšoch s chotí.

Jedním z nejdůležitějších motivů pro pořádání plesu bylo vytvořit další příležitost pro společenské setkávání učitelů a studentů mimo vlastní pedagogický proces. Podle reakcí přítomných účastníků přispěl ples k dobré pohodě, umožnil zastavit se v každodenním shonu a nepochybně pomohl k rozvoji společenského a kulturního života pracovníků

fakulty, jejich rodin a přátel. Dobrou náladu navodilo vystoupení Ondřeje Cempírka z Tropical baru ze Žďáru nad Sázavou. Především jeho barmanská show a příprava míchaných nápojů podávaných v čerstvém ovoci měla značný ohlas.

Jak už to na podobných akcích bývá, i na tomto plese bylo možno poučit se, jak má vypadat tanec, když se ho ujmou profesionálové. V tomto případě byly ukázky tanečního páru Jany Čechákové a Jana Herodka z TK Orel Telnice hodnými následování. K dobré pohodě přispěla vystoupení hudební skupiny PANO-

RAMA z Vyškova pod vedením kapelníka Ivo Klenka a folklórní soubor LUČINA pod vedením Jiřího Havlásky. Ve druhé části předtančení byly předvedeny ukázky standardních a latinskoamerických tanců v podání tanečního klubu TK AKADEMIK Brno.

Půlnoční losování bohaté tomboly bylo úspěšným vyvrcholením fakulturního plesu, na kterém se téměř dvě stě lidí výtečně bavilo, a 41 šťastných výherců si odneslo i hmatatelnou vzpomínku na ples ve formě výhry.

Příslušníci fakulty, kteří od počátku pořádání plesu podporovali a zúčastnili se ho, a zejména pak jeho organizátoři věří, že se podařilo rozvinout novou tradici, kterou si v dalších letech nikdo z celé Univerzity obrany nenechá ujít.

Na závěr můžeme pouze dodat: Ať žije 6. reprezentační ples FEM, který se uskuteční 18. března 2011!

Text: Ing. Vladislav Vincenec, Ph.D.

Foto: Ing. Vladislav Poledník

Petrov – chrám zasvěcený původně jen sv. Petrovi

Druhým strategicky významným místem vypínajícím se nad historickým středem Brna je petrovské návrší, o kterém i dnes někteří badatelé soudí, že mohlo být místem, kde kdysi stával první brněnský hrad. V letech 1991-93 se však uskutečnil archeologický průzkum, který zde objevil jen nejstarší – románský kostel a odkryta zde byla i jeho krypta upravená později podle projektu architektů P. Hruši a P. Palčáka. Její vznik se klade do 2. pol. 12. století. Názory na stáří kostela však jednotná nejsou. Např. B. Balbín (17. stol.) jej zařadil do období vlády moravského knížete Konráda (1061-92) na jím vydaném denáru je zobrazena věžová stavba s nápisem „S. Petrus“), jiní zase do 70. let 12. stol. Věrohodné zprávy o Petrově přinášejí až listiny Přemysla Otakara I. z let 1222-3. Románský kostelík později nahradil trojlodní chrám se dvěma věžemi v průčelí a s odsazeným presbytářem. Další úpravy proběhly ve 14. stol. a jejich vyvrcholením bylo nové vysvěcení chrámu, rozšířené tentokrát na dva apoštoly – sv. Petra a Pavla (r. 1378). V 15. stol. vznikla pozdně gotická trojlodní hala s kaplí P. Marie; z důvodů vysokých nákladů však byla až do 18. stol. pouze provizorně zastropena. Chrám měl už svou dnešní rozlohu a doplňován byl už jen menšími přístavbami (např. jako severní věž – snížena při registraci, aby nekouvala dvojvěží). Za švédských válek byl Petrov těžce poškozen nejen dělostřelbou, ale také, a to i s cenným archivem, úplně vyhořel.

Barokní přestavba se uskutečnila až v letech 1743-46 podle návrhu Mořice Grimma a pod vedením stavitele Pavla B. Klíčnicka. Odstraněním pilířů se trojlodí změnilo na jednolodí. V r. 1748 při oslavách Božího Těla byla v nově dostavěném kostele přítomna i císařovna Marie Terezie se svým manželem. Slavnostní průvod zachytil na plátno i dobový malíř F. V. Korompay a tento obraz se dodnes nachází ve sbírkách Muzea města Brna. V r. 1777 bylo založeno brněnské biskupství a petrovský chrám se stal katedrálou. Teprve mnohem později však začala první etapa novogotické přestavby – presbytáře, přičemž se řešila i otázka zviditelnění chrámu věží, či věžemi. Ze

42 návrhů zvítězil projekt vídeňského architekta Augusta Kirsteina. Druhá etapa (1904-8) proběhla za organizátora stavby Jakuba Kapusty. Kirsteinovu přestavbu provedl stavitel Richard Martin ze Zastávky u Brna. Zahradila úpravu všech fasád, postaveno bylo i západní průčelí se zdobným sloupovým před hlavním vchodem. Přestavba se naštěstí nedotkla vnitřního chrámu, takže zůstal v úpravě barokní, pouze oltářní část je novogotická. Hlavní otázkou dostavby však stále bylo umístění a stavba věže či věží. Zvítězila opět varianta Kirsteinova – dvouvěží po stranách pres-

bytáře (1904-5). A nové původní věže, vysoké 81 m pak způsobily, že silueta Petrova s nimi se stala pro Brno prostě neodmyslitelnou. Vzniklo i novogotické průčelí katedrály se zlaceným citátem evangelia sv. Matouše a doplněné sochami Jana Kastnera. Na opěrném pilíři severní věže se dodnes dochovala hřbitovní lucerna z 15. stol.), neboť i kolem tohoto chrámu býval hřbitov. Svědectvím jsou i náhrobní kameny z 16.-18. stol. vsazené do vnějšího zdiva chrámu. Zajímavá je též tzv. „Kapistránova kaza-

telna,“ z níž sice horlivý kazatel Jan Kapistránský nikdy nekázal, připomíná nám však jeho pobyt v Brně (1451). Tzv. „jižní oratoř“ je od r. 2005 chrámovou klenotnicí. K vidění jsou tu kalichy, monstrance, reliquiáře, liturgická roucha i vzácné ostatky sv. Cyrila. Exponáty většinou pocházejí z 16. – 19. stol.

Barvené okna presbytáře zobrazují výjevy ze života sv. Petra a sv. Pavla Středové okno zpodobuje Krista. K zajímavostem chrámu patří i 11 m vysoký hlavní oltář z limbového dřeva a biskupský trůn. Oltář byl biskupem posvěcen 21. 5. 1891 a v tento den je slaveno i výročí posvěcení katedrály. Interiér chrámové lodi vyzdobil brněnský sochař Ondřej Schweigl (1735-1812). Je tvůrcem kazatelny a svými sochami osadil také niky oltářů. Necennější sochou chrámu však je kamenná Madona s dítětem ze 14. stol. Naopak z moderních plastik tu návštěvníky upoutají bronzové reliéfy křížové cesty od Jiřího Marka.

Brněnská katedrála má ve svých věžích 5 zvonů, z nichž nejstarší pocházejí z let 1649 a 1658. Některé z nich byly později přelity a jejich pláště byly ozdobeny uměleckými reliéfy.

Kolem katedrály stojí 8 domů středověkého původu; za 30leté války však byly tak poškozeny, že musely být přestavěny. Petrov ovšem mívá také opevnění a na to navazuje brána se schodištěm ve směru k Zelnému trhu, kterou „stráží“ barokní sochy sv. Petra a Pavla z 1. pol. 18. stol. Za nedalekou farou je situována barokní biskupská rezidence s novogotickou biskupskou kaplí z let 1886-88, postavenou podle návrhu stavitele Augusta Prokopa. Zajímavé jsou také domy další, i kamenná erbovní kartuš se znakem L. Radníka de Souches, vojenského velitele města v r. 1645. Jeho velitelství bylo na Petrově, proto pamětní deska byla umístěna právě sem (dům č. 6). Pro úplnost ještě dodejme, že tu najdeme také Informační centrum, Diecézní muzeum historického umění a petrovské zahrady.

**Text: Mgr. Jarmila Rejnušová
Perokresba: Ing. Oldřich Rejnuš**

Soutěžní křížovka o super triko!

Vyluštěnou tajenku zašlete do 8. června 2010.
Písemně na adresu: Univerzita obrany,
Redakce Listů UO, Kounicova 65, 662 10 Brno.
Rovněž ji můžete zaslat e-mailem na adresu:
listy@unob.cz
Dva výherce odměníme věcnou cenou.
Výherci z č. 5 jsou Hana Sedláková a Nikola Rongeová.

Šance
pro dva čtenáře

	VÝROBCE BRYLÍ	3	VYSMÍ- VAT SE řidč.	LOVKYNĚ PEREL	ZNAČKA TELLURU		ZNAČKA FILMU	ŠÁLENÍ zast.	1	LATINSKÁ SPOJKA
POŘÍDIT KOPII		▼				TAŽNÁ ZVÍ- ŘATA sloven. ŠPATNĚ BAVIT			▼	
OHŇOMET										
OTEC ob.					UKRAJIN- SKÁ REKA BUŽEK LÁSKY					ZVÝŠENÝ TÓN
JAPONSKÁ REKA				NÁŠ RAŽISÉR ALE zast.						
ODBORNÍK V PALENĚ HLINĚ								ZÁPOR bás RADOVA ČÍSLOVKA		
	KRAJINA V JIHO- VÝCHODNÍ FRANCIÍ	ŠPANĚLSKÉ SIDLO ONEMOC- NĚNÍ KŮŽE					ZKR. ČESKÉ POL. STRANY NÁŠ ZPĚVÁK			
SVĚTOVÁ STRANA						HERP VIRUS angl. zkr. ZOLŮV ROMAN				RAJČATA
AFRO- ASIA					PODNĚT MNOHO nář.					
2	▶									
ZNAČKA OSMIA			PANÍ OBUV					INIC. PĚVCE MARÁKA MUSLIMSKÝ DUCHOVNÍ		
SPZ JIHLAVA				POPĚVEK ZÁHROBÍ zast.			BĚLOVESKÁ Kyselka HLAS VRÁNY			
POMŮCKA K SPINÁNÍ						MIHNUTI SPZ BRUNTAL				
DRUH LOSOSA					VRATA					
JMÉNO NORSKÝCH KRÁLŮ					OBRUBY					ERYSIPEL UDAJ, ICI HSV

To je nádherný náramek, paní Ivo! Narozeniiny?

Příběhy brněnských veteránů c. a k. rakouského válečného loďstva

Uvolnit kotvu!

Jan Sklenář

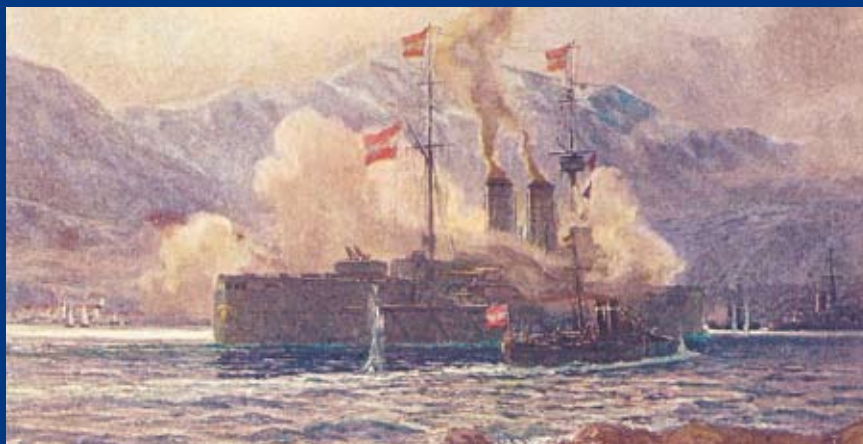
Rodáka z Jedova u Náměště nad Oslavou (24. 7. 1878) vybrala k námořnictvu odvodní komise v červenci 1897. Po základním výcviku v Pule byl určen k odborné specializaci ve strojní škole námořnictva.

Dvacetiletý Sklenář ji absolvoval 29. října 1898 a získal hodnost Marsgasta, desátníka. S chráněným křižníkem „Kaiserin Elisabeth“ navštívil brzy poté poprvé Čínu.

Posláním lodi byl průzkum čínských přístavů, vhodných pro obchodní zájmy monarchie. „Elisabeth“ se vrátila do Puly po Novém roce 1900, ale už v červenci znovu vyplula do východoasijských vod. Čínu zasáhl krvavý konflikt, který vyvolalo všelidové „povstání boxerů“ a na pomoc mezinárodním vojenským jednotkám (zejména posádce rakouského křižníku „Zenta“), vyslalo Rakousko-Uhersko některé válečné lodě.

V červnu 1900 pancéřový křižník „Kaiserin und Königin Maria Theresia“ a měsíc poté křižníky „Aspern“ a „Kaiserin Elisabeth“, na kterém byl zařazen Jan Sklenář. K válečným lodím se později připojil i starší torpédový křižník „Leopard“. Na ten byl Jan Sklenář přeřazen v roce 1901, pravděpodobně v Čemulpu, na přelomu dubna a května. Tehdy měl hodnost rotného strojní služby. V září roku 1901 byla s Čínou podepsána mírová smlouva. U jejích břehů se potom střídaly ve stacionární službě válečné lodě mezinárodního dozoru až do začátku první světové války, většinou ve dvouletých intervalech.

Jan Sklenář ukončil povinnou vojenskou službu 31. 12. 1901, ale u mariny zůstal ještě dalších sedmáct roků. Do ranku vyšších štábních poddůstojníků byl povýšen v květnu 1913, kdy získal hodnost vrchního štábního strojmistra. Před světovou válkou byl postupně zařazen ve strojní službě pobřežního obr-

Američané na bitevní lodi Radetzky. Split, 31. 11. 1918

něnce „Wien“ a torpédoborce „Huszár“. Během války sloužil na moderní, těžké bitevní lodi „Radetzky“. Jeho výkonná děla se osvědčila za světové války v Boce Kotorské, kterou tehdy ostřelovala dalekosná francouzská děla, umístěná spolu s černohorskými bateriemi na hoře Lovčen. „Radetzky“ je umlčen zničující palbou hned po příplutí do Boky (22. až 27. 10. 1914). Situaci zachycuje dobová pohlednice. S lodí „Radetzky“ se Sklenář zúčastnil nájezdu rakouské flotily na pobřeží Itálie a ostřelování jejích přístavů (24. 5. 1915). Byla to odplata dlouholetému spojenci, který přešel den předtím na stranu Dohody.

Nekončící světová válka přinášela stále víc nesnází i válečnému loďstvu. Nedostatek oděvů a hlad, kterými trpěla celá rakouská armáda, zostřovala u námořnictva náročná těžká služba a vzrůstající perzekuce mužů slovanských národností. V lednu 1918 zasáhla monarchii vlna hladových stávek. V Pule došlo k týdenní stávce v námořním arzenálu a k demonstracím v ulicích. Nepokoje vypukly i na válečných lodích. Mezi prvními bylo mužstvo obrněnce „Habsburg“ a bitevní lodi „Radetzky“, které vyházel do moře nepoživatelnou stravu, vyvolávalo protiválečná hesla a odmítlo poslušnost. K žádnému násilí sice nedošlo, a námořníky nakonec uklidnilo jen zlepšení stravy a řada slibů. Hned po ukončení stávky v arzenálu (28. 1.) se námořní velitelství postaralo o vylodění nespolehlivých mužů. Byli převezeni na ostrovy Brioni k

trestnímu Námořnímu praporu 3 (Seebaillon III), kde byli internováni „všichni tzv. politikové, zběhové a ti, kteří kazili kázeň porušováním poslušnosti“. Mezi nimi byl i vrchní štábní stroj mistr Jan Sklenář. Do Evidenčního listu později napsal, že služba na bitevní lodi Radetzky vykonával až do „velkého pátku 1918“. Myslel tím den, kdy vypukla vzpoura námořníků v Boce Kotorské – 1. února 1918. Po třech dnech byla násilně potlačena a její účastníci byli krutě stíháni až do dnů převratu. V době Sklenářovy internace došlo na lodi „Radetzky“ k dramatické události. V květnu 1918 zde byli státním tribunálem velitelství II. divize válečných lodí odsouzeni k smrti dva muži, podezřelí z přípravy únosu torpédovky č. 80 do Itálie. Český námořník František Koucký a chorvatský námořník Ljubomir Kraus byli zastřeleni 11. května 1918 na dvoře námořní věznice v Pule.

Dne 31. října 1918 rakouské válečné loďstvo zaniklo z rozkazu císaře Karla I. a ještě týž den byly na jeho lodích vztyčeny vlajky mladé Jugoslávie. Současně začaly vítězné státy Dohody obsazovat pobřeží Jugoslávie i její loďstvo. Ve snaze zachránit alespoň některé z válečných plavidel, obrátilo se vedení jugoslávského námořnictva na Čechy s prosbou o pomoc. Večer 10. listopadu vypluly z Puly do Splitu bitevní lodě „Radetzky“ a „Zrinyi“ pod červeno-bílou českou vlajkou (!). Dopluły v pořádku, Split však už byl obsazen Američany. Ti nechali vplout obě lodě do zátoky přístavu, kde musely vztyčit americkou vlajku. „Američané na lodi Radetzky“ zůstali zachováni na fotografiích, zhotovené 31. 11. 1918. Je doplněna poznámkami Jana Sklenáře.

Jeho odborné znalosti a organizační schopnosti našly po válce uplatnění ve službě u Státních drah v Brně. Kariéra u rakousko-uherského válečného loďstva Sklenářovo národní povědomí a hrdost neovlivnila. Čestný a demokraticky smýšlející muž byl zvolen prvním úřadujícím předsedou odbočky Čsl. obce bývalých námořníků a účastníků národního odboje na Jadranu, která byla v Brně založena 6. května 1928. Zemřel v roce 1950.

Internace na Brioni, září 1918. Jan Sklenář třetí vlevo

Text: Dr. Jarmila Urbanová
Snímky: sbírka paní Aleny Trinerové